

SEKSIZAM NAŠ SVAGDAŠNJI

Priručnik za sprječavanje i suzbijanje seksizma
u medijima i oglašivačkoj industriji

Iceland
Liechtenstein **Active**
Norway **citizens fund**

SEKSIZAM NAŠ SVAGDAŠNJI

**Priručnik za sprječavanje i suzbijanje seksizma
u medijima i oglašivačkoj industriji**

Centar za građanske inicijative Poreč, 2023.

Naslov: Priručnik za sprječavanje i suzbijanje seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji

Autorica priručnika: Nataša Vajagić

Mjesto i godina izdavanja: Poreč, 2023.

Lektura: Sniježana Matejčić

Nakladnik:

Centar za građanske inicijative Poreč, Partizanska 2d, 52440 Poreč
www.cgiporec.hr

ISBN: 978-953-48455-1-6

Izrada ove publikacije omogućena je financijskom podrškom Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za građanske inicijative Poreč i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

SADRŽAJ

1 UVOD

- 1.1. Svrha priručnika - 10
- 1.2. Ciljna skupina - 12
- 1.3. Važnost suzbijanja seksizma u medijima - 12
- 1.4. Seksizam naš svagdašnji na društvenim mrežama - 13
 - 1.4.1. Analiza objava na stranici "Seksizam naš svagdašnji" - 14
- 1.5. Neformalna mreža za suzbijanje seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji - 15

2 OSNOVNA TERMINOLOGIJA

- 2.1. Definicija seksizma - 17
- 2.2. Rodna ravnopravnost i uloga medija - 20
- 2.3. Stereotipi i predrasude u medijima - 21

3 UTJECAJ SEKSIZMA NA DRUŠTVO

- 3.1. Društvene posljedice seksizma - 23
- 3.2. Štetan utjecaj na žene i rodnu neravnopravnost - 24
- 3.3. Veza seksizma s rodno uvjetovanim nasiljem - 25
- 3.4. Utjecaj seksističkog izvještavanja na djecu - 28

4 ZAKONODAVNI OKVIR I MEHANIZMI SPRJEČAVANJA SEKSIZMA U MEDIJIMA

- 4.1. Sloboda izražavanja i seksizam: Gdje je granica? - 30
- 4.2. Zakoni i propisi u Republici Hrvatskoj - 32
- 4.3. Europski pravni okvir za suzbijanje seksizma - 36
- 4.4. Mehanizmi za prijavljivanje seksističkih sadržaja - 37

5 PRIMJERI SEKSIZMA IZ MEDIJA

- 5.1. Analiza stvarnih primjera seksističkih sadržaja - 40
- 5.2. Identifikacija i prepoznavanje seksizma u različitim medijskim izvorima - 42

6 PROBLEMATIČNA TERMINOLOGIJA U MEDIJIMA

- 6.1. Jezik i izrazi koji promiču seksističke stereotipe - 54
- 6.2. Smjernice za alternativne formulacije inkluzivnog izvještavanja - 56

KAKO NE IZVJEŠTAVATI SEKSISTIČKI

7.1. Smjernice za novinarke, novinare, urednice i urednike za izbjegavanje seksizma - 59

7.2. Razvijanje odgovornog novinarskog pristupa - 60

PREPORUKE VIJEĆA EUROPE ZA SPRJEČAVANJE SEKSIZMA U MEDIJIMA

8. Preporuke Vijeća Europe za sprječavanje seksizma u medijima - 62

SPRJEČAVANJE I SUZBIJANJE SEKSIZMA U OGLAŠIVAČKOJ INDUSTRIJI

9. Sprječavanje i suzbijanje seksizma u oglašivačkoj industriji - 64

ZAKLJUČAK

10.1. Potreba za kontinuiranim naporima u suzbijanju seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji - 67

10.2. Poziv na akciju i promicanje rodne ravnopravnosti u medijskom sektoru i oglašivačkoj industriji - 68

IZVORI

11. Izvori - 71

RIJEČ
AUTORICE

Seksizam je sveprisutan u našem javnom prostoru, a posebno se ističe u medijima, politici i društvu općenito. Tolika je njegova prisutnost da smo kao društvo postali gotovo imuni na njega, pa ga nerijetko ni ne primjećujemo. Međutim, kada jednom osvijestimo ovaj problem, počinjemo primjećivati koliko je seksizam prisutan na svim razinama našeg društva - od medijskih članaka do radnog mjesta, od reklama do privatnog života.

Unatoč tome što seksizam može biti neprimjetan ili "normaliziran", primjećuje se sve veća svijest o ovom problemu u našem društvu. Građanke i građani postaju sve osjetljiviji na seksističke obrasce koji se pojavljuju u medijima i javnom prostoru, te reagiraju na takve situacije. To pokazuje da se stvaraju pozitivni pomaci u prepoznavanju i osudi seksizma.

Iako se bilježe značajni koraci u borbi protiv seksizma, još uvijek postoji prostor za napredak u podizanju svijesti i mijenjanju stavova. Edukacija i osvještavanje, javnosti s jedne te medija s druge strane, ključni su elementi u suprotstavljanju seksizmu. Potrebno je kontinuirano raditi na promicanju rodne ravnopravnosti i razbijanju rodno uvjetovanih stereotipa kako bi se postigla društvena promjena.

Seksizam ne smije ostati neprimijećen i normaliziran. Potrebno je nastaviti s aktivnostima koje potiču društvenu svijest o ovom problemu, kako bismo stvorile/i društvo u kojem svaka osoba može živjeti bez straha od diskriminacije ili ograničenja zbog svog spola. Promjene neće biti odmah vidljive, ali kontinuiranim naporima svih članica i članova društva moguće je postići ravnopravnije i pravednije društvo bez seksizma.

Borba protiv seksizma nije samo odgovornost pojedinih osoba, već i institucija i medija. Promicanje rodne ravnopravnosti i suzbijanje seksizma trebali bi biti integralni dio svih društvenih i političkih procesa.

Neki mediji, umjesto da budu kreatori ravnopravnijeg društva, sudjeluju u očuvanju patrijarhalnih uloga i učvršćivanju stereotipnih rodni podjela, usput zarađujući, stvarajući profit na ženskim životima - mijenjaju žene za klikove. Kao glavni kreatori javnog mnijenja morali bi biti odgovorniji u svom radu. Često se čini kao da zaboravljaju koliki je njihov utjecaj i koliko je njihova odgovornost time veća.

Dokle god seksizam stvara profit, mediji će ga nastaviti producirati. No, važno je naglasiti da su promjene moguće kroz edukaciju medija i njihovu odluku da se posvete etičkom izvještavanju. Također, kada kao društvo osudimo takve seksističke članke i odlučimo bojkotirati medije koji njima manipuliraju, te kad postanemo dovoljno educirane/i i svjesne/i koliko je seksizam štetan, stanje će se promijeniti. Podizanje svijesti definitivno predstavlja početak kraja seksizma u medijima, a naša reakcija na seksizam je promjena koju možemo napraviti sve mi, i svi mi.

UVOD

01

Seksizam utječe na sve, ali na žene i djevojke utječe neusporedivo više. Žene koje su javne osobe (političarke, novinarke, poznate osobe), one koje rade u okruženjima u kojima dominiraju muškarci, kao i mlade žene, posebno su izložene seksizmu. Često ih se kritizira kad se ponašaju na načine koji nisu u skladu s tradicionalnom ulogom koja se od njih očekuje. Negativni utjecaj seksizma može biti jači za neke osobe, primjerice zbog njihove etničke pripadnosti, dobi, invaliditeta, društvenog podrijetla, vjere, rodnog identiteta ili izražavanja, seksualne orijentacije, statusa migracije ili drugih čimbenika.

Većina žena je barem jednom doživjela seksističko ponašanje i to stvara kontinuirano i dugotrajno opterećenje. Primjerice, neprimjerene primjedbe u javnom prijevozu, ignoriranje na važnim sastancima na poslu, nepravedno raspodjeljivanje kućanskih i roditeljskih obaveza, seksistički komentari na društvenim mrežama. Žene često primjenjuju strategije izbjegavanja i samocenzure kako bi se zaštitile od seksističkih komentara i postupaka, a njegov dugotrajni utjecaj može dovesti do pogoršanja njihova fizičkog i mentalnog zdravlja.

Jedan od zabrinjavajućih aspekata seksizma je što stvara klimu u kojoj se nasilje, posebno prema ženama i djevojčicama, počinje tolerirati. Seksistički komentari i ponašanje mogu stvoriti okruženje u kojem se nasilje čini prihvatljivim ili opravdanim. To je ozbiljan problem s kojim se društvo treba suočiti i djelovati kako bi se suzbio seksizam i stvorila sigurnija i ravnopravnija budućnost za sve.

Seksizam utječe i na muškarce i dječake, posebno kad ne slijede tradicionalna rodna očekivanja. To može biti slučaj kad muškarci žele aktivno sudjelovati u životima svoje djece, kad rade poslove koje pretežno ili tradicionalno obavljaju žene (primalje, medicinske sestre) ili kad nisu zainteresirani za teme ili aktivnosti u kojima bi "kao muškarci" trebali uživati (određeni sportovi, radovi "uradi sam", osvajanje seksualnih partnerica, itd.).

Ovaj priručnik se fokusira na seksizam u medijima i oglašivačkoj industriji iz nekoliko ključnih razloga. Mediji su moćan alat oblikovanja javnog mnijenja, stvaranja svijesti i utjecaja na naše stavove i vrijednosti. Kroz televiziju, filmove, internetske platforme, tiskane medije i društvene mreže, mediji nam prenose poruke o tome kako bi se žene i muškarci trebali ponašati, izgledati i što bi trebali postići. Kad mediji perpetuiraju seksizam, normaliziraju takvo ponašanje i stavove u široj društvenoj zajednici. Također, mediji često koriste stereotipe o ženama i muškarcima kako bi lakše i brže prenijeli svoje poruke. Takvi stereotipi često ograničavaju mogućnosti ženama i muškarcima, postavljajući ih u tradicionalne rodne uloge i oblike ponašanja. Oglašivačka industrija često koristi tijelo žene kako bi prodala proizvode, bez obzira na kontekst. Ovakva praksa dodatno objektivizira žene, tretirajući ih kao objekte zadovoljenja muških pogleda i želja, umjesto kao osobe.

Promocija i normalizacija seksizma u medijima i oglašavanju negativno utječe na rodnu ravnopravnost. S obzirom na snažan utjecaj medija i oglašivača na društvo, borba protiv seksizma u ovim sektorima postaje ključna kako bi se stvorila svijest o problemu i potaknule promjene prema ravnopravnijem društvu.

Želimo potaknuti medije i oglašivače da preispitaju svoje postupke i prakse te preuzmu odgovornost za utjecaj koji imaju na društvo. Nadamo se da će ovaj priručnik potaknuti razgovor i akciju u medijskom i oglašivačkom sektoru te doprinijeti stvaranju okruženja koje promiče rodnu ravnopravnost, poštuje ljudska prava i doprinosi izgradnji inkluzivnog društva u kojem svaka osoba ima priliku biti ravnopravno predstavljena i uvažena.

1.1.

Svrha priručnika

Priručnik je namijenjen organizacijama civilnog društva (OCD-ima), novinarkama, novinarima, studenticama i studentima novinarstva, urednicama, urednicima te oglašivačima kao cjelovit i informativan alat. Njime će stjecati znanja i vještine potrebne za aktivno sudjelovanje u stvaranju medijskog i oglašivačkog okruženja koje poštuje i promiče rodnu ravnopravnost. Također, priručnik će im pomoći prepoznati, prijaviti i suzbiti seksističke sadržaje. Seksizam, kao oblik rodne diskriminacije, ima negativan utjecaj na društvo i ravnopravnost žena, stoga je ključno usmjeriti napore prema promicanju inkluzivne i ravnopravne medijske i oglašivačke kulture.

Sprječavanje seksizma zahtijeva sustavni pristup, edukaciju i promjenu svijesti kako bi se stvorio medijski i oglašivački prostor koji je pravedan, uravnotežen i uvažava prava i dostojanstvo svih članica i članova društva. Uz analize i primjere, ovaj priručnik pruža konkretne smjernice i alate kako izbjeći seksizam u medijskom izvještavanju, bilo da se radi o odabiru jezika, izboru izvora, ili načinu prikazivanja žena i muškaraca u medijima. Svrha priručnika je podići svijest o problemu seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji te ukazati na važnost njegovog suzbijanja. Kroz obuhvatno objašnjenje seksizma, stereotipa i njihovog utjecaja na društvo, OCD-ovi, mediji i oglašivači bit će osposobljeni prepoznati seksističke obrasce te bolje razumjeti kako takvi sadržaji mogu doprinijeti neravnopravnosti i rodno uvjetovanom nasilju. Priručnik nudi i analizu konkretnih seksističkih primjera, kao i alternativne primjere za neseksističko izvještavanje. Uz to, pruža informacije o zakonima i propisima koji se odnose na diskriminaciju po spolu i rodnu ravnopravnost u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji, kako bi OCD-ovi i mediji bili upoznati s pravnim okvirom i odgovorno izvještavali.

Zašto je Priručnik namijenjen primarno medijima i organizacijama civilnog društva?

Uloga medija i organizacija civilnog društva u suzbijanju seksizma i promicanju rodne ravnopravnosti je ključna i međusobno se nadopunjuju kako bi se postigao značajan napredak u ovom području.

Uloga medija:

- Informiranje javnosti: Mediji imaju značajnu ulogu u informiranju javnosti o pitanjima rodne ravnopravnosti, seksizmu i diskriminaciji. Kroz izvještavanje o ovim temama, mediji mogu podići svijest građanki i građana o problemima s kojima se suočavaju žene i druge marginalizirane skupine, te pružiti platformu za raspravu i dijalog.
- Oblikovanje društvenih normi: Mediji oblikuju javno mišljenje i društvene norme. Kroz svoje izvještavanje, mediji mogu poticati pozitivne promjene u društvu, suzbijati stereotipe i promovirati inkluzivnost i rodnu ravnopravnost.
- Kritičko izvještavanje: Novinarke i novinari imaju zadaću istraživati i izvještavati o slučajevima seksizma, rodno uvjetovanom nasilju i diskriminaciji. Kritičko izvještavanje može izložiti probleme i doprinijeti odgovornosti institucija u borbi protiv seksizma.

Uloga organizacija civilnog društva:

- Zagovaranje: OCD-ovi imaju ključnu ulogu u zagovaranju politika i mjera koje promiču rodnu ravnopravnost. One su glas građanki i građana i borkinje i borci za promjene koje vode prema pravednijem društvu bez seksizma i diskriminacije.
- Pružanje podrške i edukacije: OCD-ovi pružaju podršku žrtvama seksizma i rodno uvjetovanog nasilja, te organiziraju edukativne programe za javnost i medijske profesionalke i profesionalce, kako bi podigle svijest o problemu seksizma i promicale rodnu ravnopravnost.
- Praćenje provedbe zakona i politika: OCD-ovi prate provedbu zakona i politika koje se odnose na rodnu ravnopravnost i seksizam u medijima te ukazuju na nedostatke i izazove s kojima se suočavaju u praksi.

1.2.

Ciljna skupina

Priručnik je namijenjen svim OCD-ima koji se bave zaštitom ljudskih prava, novinarkama i novinarima, studenticama i studentima novinarstva te urednicama i urednicima koji sudjeluju u stvaranju i objavljivanju medijskih sadržaja. Također, priručnik će biti koristan i drugim profesionalkama i profesionalcima u medijskom sektoru, marketinškim stručnjakinjama i stručnjacima te oglašivačima kako bi doprinijeli promicanju rodne ravnopravnosti i smanjenju seksističkih stereotipa u marketinškim kampanjama i oglasima.

1.3.

Važnost suzbijanja seksizma u medijima

Seksizam u medijima ima dugoročne i štetne posljedice na društvo. Potiče rodnu neravnopravnost, produbljuje rodne podjele, te doprinosi oblikovanju i očuvanju predrasuda i stereotipa o ženama i muškarcima. Medijski sadržaji koji promoviraju seksizam doprinose rodno uvjetovanom nasilju i otežavaju napredak prema rodnoj ravnopravnosti. Sprječavanje i suzbijanje seksizma u medijima od velikog je značaja za izgradnju inkluzivnog društva u kojem sve osobe imaju jednake prilike i prava. Priručnik pruža alate i znanje za aktivan doprinos stvaranju medijske kulture koja promiče poštovanje, ravnopravnost i toleranciju, te na taj način pridonosi pozitivnim promjenama u društvu.

Seksizam naš svagdašnji na društvenim mrežama

1.4.

"Seksizam naš svagdašnji" je stranica koja aktivno prenosi primjere seksizma, homo/bi/transfobije i diskriminacije na društvenim mrežama Facebook i Instagram. Stranica je pokrenuta 2017. godine, nakon provedenog istraživanja portala Libela.org. Istraživanje je obuhvatilo analizu najčitanijih news portala u Hrvatskoj, kao što su 24 sata, Jutarnji list, Večernji list, Dnevnik.hr i Index.hr. Rezultati su pokazali da je čak 4.5% od ukupnog broja analiziranih članaka sadržavalo seksizam u svojim naslovima, nadnaslovima i podnaslovima. Ovakvi rezultati potaknuli su osnivanje stranice s ciljem osvještavanja javnosti o štetnosti seksizma i promicanja borbe protiv diskriminacije. Kroz svoj rad, "Seksizam naš svagdašnji" postao je platforma na kojoj se ljudi educiraju i osvještavaju o seksističkim praksama kojima su izloženi te aktivno prijavljuju takve primjere. S rastom broja pratiteljica i pratitelja, stranica je postala važan glas u borbi za rodnu ravnopravnost i zaštiti prava diskriminiranih osoba, bez obzira na njihov spol, spolnu orijentaciju ili rodni identitet.

Ovaj angažman na društvenim mrežama pokazuje da promjene mogu započeti od pojedinih osoba i organizacija civilnog društva koje su svjesne problema i koje odlučuju reagirati. "Seksizam naš svagdašnji" predstavlja primjer inicijative koja je postala značajan alat u promicanju ravnopravnosti i borbi protiv diskriminacije u društvu.

1.4.1.

Analiza objava na stranici "Seksizam naš svagdašnji"

Seksizam i mizoginija često su vidljivi u naslovima medijskih članaka, gdje se žene dehumanizira i prikazuje na ponižavajući način. Seksualna objektivizacija žena najčešća je pojava koja se opaža u medijskim člancima. Dijelovi tijela žena stavljaju se u prvi plan i seciraju, a izvještaji o njima često su degradirajući, ispunjeni mizoginijom i stavom da su žene tu da zadovolje muške poglede. Takva objektivizacija zahvaća sve žene, bez obzira na njihovo zanimanje, interese ili dob. Posebno se ističe izvještavanje o sportašicama, gdje je njihov izgled uvijek u prvom planu, dok sportski rezultati dolaze u drugi plan. Slično je i s izvještavanjem o političarkama, gdje su njihove odjevne kombinacije i fizički izgled često u središtu pozornosti, a politički uspjesi dolaze eventualno na kraju.

Iako je neki seksizam očit, postoje i prikriveni oblici seksizma koji se perpetuiraju kroz reprodukciju stereotipnih rodnih uloga. Mediji često koriste žensko tijelo prilikom izvještavanja o vremenskoj prognozi, fokusirajući se na fotografije žena na plažama, te dijelove tijela poput grudi i stražnjica. Seksualna objektivizacija žena prisutna je i kod izvještavanja o službenim osobama, posebice policijskim službenicama.

Nasilje prema ženama često se prikazuje na način koji propituje krivnju žrtve, fokusira se na njihov izgled ili druge površinske faktore, umanjuje zločin ili romantizira nasilje, što dodatno perpetuira seksizam i doprinosi normalizaciji takvog ponašanja. Seksistički članci često potiču mržnju prema ženama te stvaraju generacije koje nasilje nad ženama smatraju prihvatljivim ili normalnim.

Institucije poput Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Vijeća časti HND-a reagiraju izricanjem upozorenja i preporuka, ali kazne za seksističko izvještavanje nisu dovoljno stroge da bi mediji promijenili pristup. Potrebno je seksizam kažnjavati većim novčanim kaznama i ukidanjem koncesija da bi se postigla stvarna promjena u medijskom izvještavanju.

Bitno je ukazivati na seksizam i aktivno se boriti protiv njega. Stvarne promjene u medijskom izvještavanju moguće je postići osvještavanjem društva o štetnosti seksizma te podržavanjem medija koji se trude promijeniti svoj pristup izvještavanju. Dijalog, edukacija i zajednička akcija mogu doprinijeti stvaranju društva koje ne tolerira seksizam.

Neformalna mreža za suzbijanje seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji

1.5.

Neformalna mreža za suzbijanje seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji osnovana je 8. ožujka 2023. godine i od tada pomno prati lokalne i nacionalne medije u Hrvatskoj. U razdoblju od nešto manje od 5 mjeseci, Mreža je dokumentirala više od 2600 seksističkih i homo/bi/transfobnih članaka. Na vrhu liste s najvećim brojem seksističkih članaka istaknuo se medij Dnevno.hr, a slijede Net.hr, Slobodna Dalmacija, 24 sata i Narod.hr.

Analiza ovih članaka potvrđuje i analizu stranice “Seksizam naš svagdašnji”. Seksualna objektivizacija žena je najčešći oblik seksizma, dok je pogrdno i/ili trivijalizirajuće izvještavanje o izgledu i ponašanju žena umjesto istraživanja njihovih stavova i mišljenja na drugom mjestu po količini objavljenih članaka. Slijedi podržavanje i promocija rodni stereotipa, te reprodukcija i održavanje rodni stereotipa u odnosu na žrtve rodno uvjetovanog nasilja te transfobija i homofobija, dok su mizogini članci ili oni koji sadrže govor mržnje na posljednjem mjestu.

S obzirom na to da mediji igraju ključnu ulogu u oblikovanju javnog mnijenja, jasno je kako ovakvim izvještavanjem znatno doprinose rodnoj neravnopravnosti, ponižavajući žene i reducirajući ih na (seksualne) objekte za muške pogled. Na neetičan način, izvještavanje o rodno uvjetovanom nasilju podržava nasilje, dok promocija rodni stereotipa u medijima potiče povratak žena u tradicionalne rodne uloge, svodeći ih isključivo na majke i kućanice te ih postavljajući u podređen položaj u odnosu na muškarce.

Izvještavanje koje krši zakone i kodekse kako bi profitiralo na ženskim tijelima i životima predstavlja ozbiljan problem. Unatoč brojnim prijavama i upozorenjima nadležnih tijela, mnogi mediji nastavljaju s mizoginim praksama u izvještavanju, ignorirajući apel za prestankom takvog pristupa.

Mreža za suzbijanje seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji odlučna je u svom cilju te će i dalje pažljivo pratiti medijske izvore i zalagati se za uvođenje strožih sankcija za one koji uporno krše zakone i kodekse u izvještavanju.

Članice mreže su Centar za građanske inicijative Poreč, Centar za društveni razvoj, istraživanja i inovacije - INOVA, Ženska grupa Karlovac "Korak", Udruga "Sofija", Udruga Dugine obitelji, SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava, NDC Osijek - Nansen Dijalog centar, Centar za ženske studije, Udruga ZUM, Udruga "HERA" Križevci, Centar za podršku i razvoj civilnog društva "DELFIN" i Mreža mladih Hrvatske kao podržavajuća članica.

OSNOVNA TERMINOLOGIJA

02

2.1.

Definicija seksizma

Seksizam je pojam koji označava svaku vrstu diskriminacije, nepoštivanja ili omalovažavanja temeljenih na spolu ili rodu. To uključuje postupanja, izjave, stavove ili predrasude koje potiču neravnopravnost između žena i muškaraca, promičući prepoznavanje i tretiranje jednog spola kao inferiornog ili nadmoćnog u odnosu na drugi. Seksizam se može manifestirati u različitim oblicima, uključujući verbalno nasilje, stereotipe, nejednakost u pristupu resursima i prilikama, te nepravedne društvene norme, uključujući medije.

Seksizam je svaki oblik izražavanja (čin, riječ, slika, gesta) koji se temelji na ideji da su neke osobe, najčešće žene, inferiorne zbog svojeg spola.

Izvor: <https://human-rights-channel.coe.int/stop-sexism-hr.html>

Što uzrokuje seksizam?

Seksizam započinje s predrasudama. Predrasude su pristranosti prema osobi ili skupini ljudi, često temeljene na mitovima, stereotipima i generalizacijama. Osobe mogu biti svjesne vlastitih predrasuda, no često su ih nesvjesne. Česta rodna predrasuda odnosi se na ideju da su muškarci i žene temeljno različiti na načine koji se ne mogu promijeniti i da te razlike određuju njihove osobnosti, ponašanja i sposobnosti. To uključuje stereotip da su žene npr. prirodno bolje u društvenim znanostima i brizi za djecu ili da su muškarci prirodno bolji u sportu i prirodnim znanostima.

Vrste seksizma

Seksizam je ponekad vrlo očit, dok su neki njegovi oblici suptilni. Tako postoji:

- Neprijateljski seksizam - svaki otvoreno neprijateljski stav prema ženama, poput vjerovanja da su žene manipulativne, grešne, slabe ili zavidne, da ih treba staviti “na njihovo mjesto” ili da muškarcima duguju seks. Neprijateljski seksizam je opasan i potiče rodno utemeljeno nasilje temeljeno.
- Benevolentni seksizam - temelji se na ideji da su žene prirodno ljubazne, čiste i nevine te ih se procjenjuje kao “nečije” majke, djevojke, supruge; fokus se stavlja na njihov fizički izgled; smatra se da žene ne bi npr. trebale voziti automobil ili zarađivati. Dok benevolentni seksizam pripisuje i neke pozitivne osobine ženama, štetan je jer proizlazi iz mišljenja da su žene slabije od muškaraca.
- Ambivalentni seksizam - kombinacija benevolentnog i neprijateljskog seksizma, koji često djeluju zajedno kao dio jednog sustava. Primjerice, osoba može imati benevolentne seksističke stavove o majkama, kao što je da uvijek stavljaju svoju djecu na prvo mjesto. Međutim, ako je majka zaposlena, ta osoba može pokazati neprijateljski seksizam otvorenim prosuđivanjem ili kažnjavanjem te osobe zbog toga što želi raditi ili graditi karijeru. Osoba koja je ambivalentno seksistička žene vidi kao dobre, nevine i čiste s jedne strane, a manipulativne, zle i spletkarice s druge strane, ovisno o situaciji.

Diskriminacija na temelju roda

Seksistička uvjerenja mogu dovesti do diskriminacije, koja se može pojaviti na više razina:

- Institucionalna razina - događa se kada seksizam utječe na prakse cijele institucije ili sustava, poput medija, sveučilišta, zdravstvenog ili pravnog sustava.
- Međuljudska razina - odvija se unutar osobnih odnosa i društvenih interakcija, uz izraze poput “ponašaj se kao dama”, “dečki će biti dečki” ili ponašanja kao neželjena seksualna interakcija i opravdavanje muškog nasilja nad ženama.

- Individualna razina - seksizam može biti internaliziran, odnosno osoba može imati seksistička uvjerenja o vlastitom spolu ili rodu. Obično osoba nesvjesno prihvati ova uvjerenja kao rezultat izloženosti seksističkom ponašanju ili mišljenjima drugih ljudi. Primjer internaliziranog seksizma je npr. procjenjivanje vlastite vrijednosti prema tome koliko je žena poželjna u očima muškaraca.

Čak i kada nije jasno vidljiva ili namjerno usmjerena, diskriminacija može imati negativne posljedice. Situacije u kojima se događaju manji oblici diskriminacije mogu se nakupljati i zajedno imati štetan učinak na mentalno i tjelesno zdravlje osoba ili skupina koje su diskriminirane i njih nazivamo mikroagresijama (npr. prekidanje ili nadglasavanje osobe dok govori, seksističke šale, propitivanje nečijih kompetencija isključivo radi spola osobe, poricanje postojanja seksizma).

Jedan od najčešćih oblika seksizma u medijima je seksualna objektivizacija žena, što znači svodenje žene na njezine fizičke attribute i seksualnost, umjesto njezinih sposobnosti, vještina i postignuća. Ovakav pristup ženama u medijima dovodi do njihove dehumanizacije i postavljanja u ulogu objekata za muške poglede, što perpetuira rodne stereotipe i neravnopravnost.

Također, seksizam u medijima može se očitovati kroz nejednakost u pristupu resursima i prilikama. Žene često nisu zastupljene u istom broju i s istim kvalifikacijama na vodećim pozicijama u medijima, što rezultira manjom vidljivošću i prepoznavanjem njihovog doprinosa društvu. Osim toga, stereotipni prikazi rodnih uloga u medijima mogu utjecati na ograničavanje izbora žena i muškaraca u odabiru zanimanja i profesionalnih karijera.

Seksizam ne utječe samo na žene, već utječe i na muškarce. Seksistički stereotipi o muškarcima, kao što su očekivanje agresivnosti i emocionalne staloženosti, također imaju negativan utjecaj na društvo. Ograničavanje izražavanja osjećaja i empatije može dovesti do problema s mentalnim zdravljem i ograničavanja punog potencijala muškaraca.

Rodna ravnopravnost predstavlja ideal društvene jednakosti i pravednosti između žena i muškaraca. To znači da bi svaka osoba, bez obzira na spol, trebala imati jednake mogućnosti, prava i slobode u svim aspektima društva, uključujući pristup obrazovanju, zaposlenju, političkom sudjelovanju, zdravstvenoj skrbi i drugim resursima.

Mediji igraju ključnu ulogu u oblikovanju i održavanju društvenih normi i vrijednosti. Kao takvi, oni imaju odgovornost promicati rodnu ravnopravnost i izbjegavati seksističke pristupe u svom izvještavanju i kreiranju sadržaja. Medijska industrija treba prepoznati svoju ulogu u promicanju inkluzivne kulture koja reflektira raznolikost društva i poštuje prava svih njegovih članica i članova.

Rodna ravnopravnost nije samo pitanje pravde i jednakosti, već i ključan element za ostvarivanje održivog društva. Prema istraživanju Vijeća Europe, postoji snažna veza između rodne ravnopravnosti i ekonomskog prosperiteta društva. Zemlje koje postižu veću rodnu ravnopravnost imaju bolji ekonomski rast, veći BDP po stanovniku te manju stopu siromaštva.

Uloga medija u promicanju rodne ravnopravnosti nije samo odgovornost novinarki i novinara i urednica i urednika, već se proteže na sve razine medijske industrije - od vlasnica i vlasnika medija, marketinških timova, do producentica i producenata te autorica i autora sadržaja. Važno je osvijestiti sve akterice i aktere o njihovoj ulozi u stvaranju inkluzivne medijske kulture koja poštuje različitost i promiče rodnu ravnopravnost.

2.3.

Stereotipi i predrasude u medijima

Stereotipi su generalizirane i pojednostavljene predodžbe o određenim skupinama ljudi, uključujući i rodne skupine. Medijski stereotipi često stvaraju nerealne ili iskrivljene slike o muškarcima i ženama, utemeljene na tradicionalnim društvenim ulogama i očekivanjima. Takvi stereotipi mogu pridonijeti održavanju rodne neravnopravnosti i seksizma.

Predrasude, s druge strane, predstavljaju subjektivne, negativne osjećaje ili stavove prema određenim skupinama ljudi, u ovom slučaju prema ženama ili muškarcima. Medijske predrasude mogu se ogledati u nepravednom i neobjektivnom izvještavanju, prikazujući jedan spol superiornim drugome ili promičući klišeje o rodnim ulogama.

Suzbijanje seksizma u medijima zahtijeva prepoznavanje, osvještavanje i aktivno suočavanje sa stereotipima i predrasudama koji održavaju rodnu neravnopravnost. Stereotipi i predrasude u medijima imaju dubok utjecaj na naše shvaćanje društva, oblikujući naše mišljenje o muškarcima i ženama te njihovim ulogama. Ovi stereotipi i predrasude mogu ograničiti percepciju ljudi o tome što je "prikladno" ponašanje za određeni spol, što rezultira održavanjem tradicionalnih rodnih uloga i neravnopravnosti.

U medijima, muškarci su često prikazani kao snažni, hrabri i ambiciozni vođe, dok su žene često predstavljene kao osjetljive, nježne i ovisne o muškarcima. Ovi stereotipi ne samo da zanemaruju stvarnu različitost i raznolikost ljudi, već i održavaju rodnu neravnopravnost tako što postavljaju ograničavajuće okvire za ponašanje osoba na temelju njihovog spola.

Kako bismo suzbile/i seksizam u medijima, važno je prepoznati te stereotipe i predrasude te aktivno raditi na njihovom izbjegavanju. Mediji trebaju promicati inkluzivnost i raznolikost u svom izvještavanju i kreiranju sadržaja, reflektirajući stvarne životne priče i iskustva ljudi različitih rodnih identiteta.

UTJECAJ SEKSIZMA NA DRUŠTVO

03

3.1. Društvene posljedice seksizma

Društvene posljedice seksizma u medijima mogu biti raznovrsne i složene. Utječu na:

— Održavanje rodnih stereotipa: Seksistički prikazi u medijima potiču i održavaju tradicionalne rodne stereotipe, poput uloga koje su muškarcima ili ženama "prikladne".

— Smanjenje samopoštovanja i samopouzdanja: Seksistički medijski sadržaji utječu na samopoštovanje i samopouzdanje osoba koje izlaze iz njima namijenjenih rodni kutija, (in)direktno im poručujući da nisu "dovoljno" žene ili muškarci.

— Nasilje prema ženama: Seksistički prikazi u medijima doprinose normalizaciji nasilja i agresivnosti kroz replikaciju društvenih normi, poticanje nasilničkog ponašanja, smanjenje osjetljivosti na nasilje te kroz utjecaj na mlade generacije.

— Društvena segregacija: Seksizam u medijima može doprinijeti segregaciji na radnom mjestu i u društvu općenito. Percepcija određenih poslova ili aktivnosti kao "muških" ili "ženskih", ograničava izbor karijere osoba i doprinosi segregaciji po spolu na radnom mjestu.

— Politička participacija: Seksističko izvještavanje može utjecati na percepciju političarki i liderica, čime se smanjuje njihova ozbiljnost i vjerodostojnost u javnim funkcijama, što konačno otežava ženama da se uključe u politički život i preuzmu vodeće uloge u društvu.

— Reprodukcijska neravnopravnosti: Seksizam u medijima potiče društvene norme i vrijednosti koje podržavaju diskriminaciju na temelju spola.

3.2.

Štetan utjecaj na žene i rodnu ravnopravnost

Seksizam u medijima često vodi do dehumanizacije i objektifikacije žena, svodeći ih na seksualne objekte. Ovakvo prikazivanje žena umanjuje njihovu vrijednost i dostojanstvo kao osoba, te doprinosi povećanju rodno uvjetovanog nasilja. Seksualizacija žena u medijima može utjecati na njihovo samopouzdanje i stvarati pritisak na mlade djevojke da ispunjavaju nerealne standarde ljepote. Osim toga, seksistički sadržaji u medijima održavaju i produbljuju društvene norme koje opravdavaju nasilje nad ženama i seksualno uznemiravanje. To može stvoriti kulturu u kojoj se nasilje nad ženama ne smatra ozbiljnim problemom, te otežati žrtvama da potraže pomoć i podršku.

Ključni aspekti štetnog utjecaja seksizma na žene i rodnu ravnopravnost:

- Seksistički prikazi često reduciraju žene na seksualne objekte, što umanjuje njihovu vrijednost i dostojanstvo kao osoba. Ovakav način prikazivanja žena dehumanizira ih i stavlja ih u ulogu pasivnih i podređenih subjekata.
- Seksualizacija žena u medijima utječe na njihovo samopouzdanje i stvara pritisak na mlade djevojke da se usklade s nerealnim standardima ljepote. Ovakvi prikazi stvaraju percepciju da je vrijednost žene povezana s njezinim fizičkim izgledom, što negativno utječe na njihovo mentalno zdravlje.
- Seksistički medijski sadržaji normaliziraju nasilje nad ženama, stvarajući društveno okruženje u kojem se takvo ponašanje smatra prihvatljivim ili manje ozbiljnim, što može otežati žrtvama nasilja da potraže pomoć i podršku, te doprinosi nastavku ciklusa nasilja.
- Seksistički prikazi uloga žena u medijima ograničavaju izbor karijernih mogućnosti i promiču tradicionalne rodne uloge, što rezultira manjim brojem žena na vodećim pozicijama i slabijom zastupljenošću u određenim profesijama.
- Seksistički medijski sadržaji produbljuju društvene predrasude prema ženama i održavaju društvene norme koje ograničavaju njihove slobode i prava.
- Nedovoljna i stereotipna reprezentacija žena u medijima umanjuje vidljivost njihovih dostignuća i doprinosi društvu, što otežava borbu za rodnu ravnopravnost i izgradnju društva koje je cijeni.

3.3.

Veza seksizma s rodno uvjetovanim nasiljem

Seksizam u medijima ima duboku vezu s rodno uvjetovanim nasiljem, budući da medijski sadržaji oblikuju stavove i percepciju o muškarcima i ženama. To dovodi do više štetnih posljedica:

1. Normalizacija nasilja nad ženama: Seksistički medijski sadržaji često prikazuju nasilje nad ženama na način koji ga normalizira ili minimizira njegovu ozbiljnost. Takvi prikazi mogu stvoriti percepciju da je nasilje nad ženama prihvatljivo ili manje ozbiljno, što može potaknuti nasilnike da se osjećaju opravdano u svojim djelima i da shvaćaju nasilje kao prihvatljiv način izražavanja muške moći nad ženama.

2. Promocija stereotipa o muškarcima i ženama: Medijski stereotipi o muškarcima kao dominantnim i agresivnim, dok su žene prikazane kao slabije i pasivne, doprinose nasilju i agresivnom ponašanju prema ženama.

3. Internalizacija bespomoćnosti kod žrtava: Seksistički medijski prikazi mogu utjecati na žrtve rodno uvjetovanog nasilja tako da internaliziraju svoj status kao bespomoćne. Medijsko prikazivanje žena kao slabijih i nemoćnih može otežati žrtvama da se bore protiv nasilja i potraže pomoć. Prikaz žena kao seksualnih objekata ili kao inferiornih muškarcima, utječe na percepciju žena kao manje vrijednih i slabijih i stvara okruženje u kojem nasilje prema ženama može biti lakše opravdano ili minimizirano.

4. Nedostatak osude nasilja: Seksizam u medijima može pridonijeti i društvenoj klimi u kojoj se nasilje nad ženama ne osuđuje dovoljno, što rezultira manjim brojem prijava nasilja, nedostatkom podrške za žrtve te otežava borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja.

5. Smanjenje osjetljivosti na nasilje: Ponavljanje seksističkih prikaza u medijima može s vremenom smanjiti osjetljivost javnosti prema nasilju i dovesti do toga da ljudi manje reagiraju na nasilje koje se događa u stvarnom životu ili da ga percipiraju kao manje ozbiljno.

6. Utjecaj na mlade generacije: Djeca, adolescentice i adolescenti koji konzumiraju medije sa seksističkim prikazima mogu internalizirati takve stavove kao normu, što utječe na oblikovanje njihovog svjetonazora i stavova, i ima dugoročne posljedice na njihov odnos prema nasilju prema ženama.

Mediji imaju važnu ulogu u prepoznavanju odgovornosti koju nose u oblikovanju javnog mišljenja i vrijednosti te da stvaraju medijski sadržaj koji promiče rodnu ravnopravnost i osuđuje svaki oblik nasilja. Također je važno poticati edukaciju novinarki i novinara o problemu rodno uvjetovanog nasilja kako bi bili osviješteni o svojoj ulozi u stvaranju društva bez nasilja i diskriminacije.

Smjernice za senzibilizirano izvještavanje medija o nasilju prema ženama i nasilju u obitelji te femicidu, koje je izdala Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske kažu kako je potrebno:

- promatrati nasilje prema ženama u kontekstu njegove rodne utemeljenosti;
- istaknuti da je za nasilje prema ženi uvijek odgovoran nasilnik i ne sugerirati krivnju žrtve;
- referirati se na zakonske odredbe i relevantnu statistiku nasilja prema ženama, rezultate istraživanja;
- za komentar kontaktirati kompetentne sugovornike/ce koji/e imaju iskustva rada sa žrtvama ili se bave problematikom nasilja prema ženama;
- ne služiti se pojmovima koji iskrivljuju značenje nasilja (nasilje prema ženama nije samo bračna svađa, ljubavni sukob, pretjerana ljubomora, zabava koja je otišla predaleko i sl.);
- zaštititi identitet žrtve (ne objavljivati fotografije, adresu i detalje koji izravno ili neizravno otkrivaju identitet žrtve, njezine djece ili članova obitelji);
- ne fokusirati se na izgled i ponašanje žrtve (njezino pijanstvo, način oblačenja, kasni izlazak i sl.);
- poštivati dostojanstvo žrtve i ne iznositi intimne detalje iz njezine prošlosti te ne opisivati krvave detalje femicida;
- ne iznositi detalje iz prošlosti počinitelja, svjedočanstva osoba koja nisu relevantna za počinjeno nasilje (učiteljice iz osnovne škole, trenera sportskog kluba i sl.);
- ne koristiti senzacionalističke izraze za počinitelja i nasilje poput monstrum, koljač, prizor iz pakla, zvjersko silovanje, kuća horora i sl.;
- ne prikazivati nasilje na zabavan, humorističan način i ne koristiti izraze simpatije prema počinitelju;
- ne dovoditi nasilje prema ženama u kontekst ljubavi (nasilnik nije ljubavnik, njegova žrtva nije ljubavnica, a mjesto nasilja nije njihovo ljubavno gnijezdo);
- ne uključivati nepotvrđene pretpostavke i nagađati o motivima kaznenog djela tijekom istrage;
- ne pronalaziti opravdanja za počinjeno nasilje ili femicid; ne objavljivati spekulacije susjeda, poznanika/ca, članova/ica obitelji koje ne pridonose rasvjetljavanju slučaja;
- informirati o institucijama, organizacijama civilnog društva koje pružaju zaštitu i savjetovanje žrtvama te o mehanizmima zaštite od nasilja;

- voditi računa o tome da su tekstovi i oprema teksta (fotografija) u skladu s normama koje se primjenjuju u zaštiti privatnosti i dostojanstva žrtve, kao i najboljeg interesa djeteta;
- istražiti i objektivno prezentirati provjerene činjenice;
- objavljivati analitičke tekstove o rodno utemeljenom nasilju te načinima prevencije i suzbijanja nasilja;
- osvješćivati o stereotipima i seksizmu koji su u velikoj mjeri utkani u temelje nasilja prema ženama;
- informirati o svim relevantnim zakonodavnim izmjenama i rezultatima istraživanja u zemlji i svijetu vezano za rodno utemeljeno nasilje prema ženama.

Medijski kodeks - vodič za senzibilizirano izvještavanje o nasilju prema ženama i femicidu (Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske, 2019)

3.4.

Utjecaj seksističkog izvještavanja na djecu

Djeca su posebno osjetljiva na seksističke poruke u medijima. Ona uče o svijetu kroz medije i mogu apsorbirati seksističke poruke, a da toga nisu svjesna.

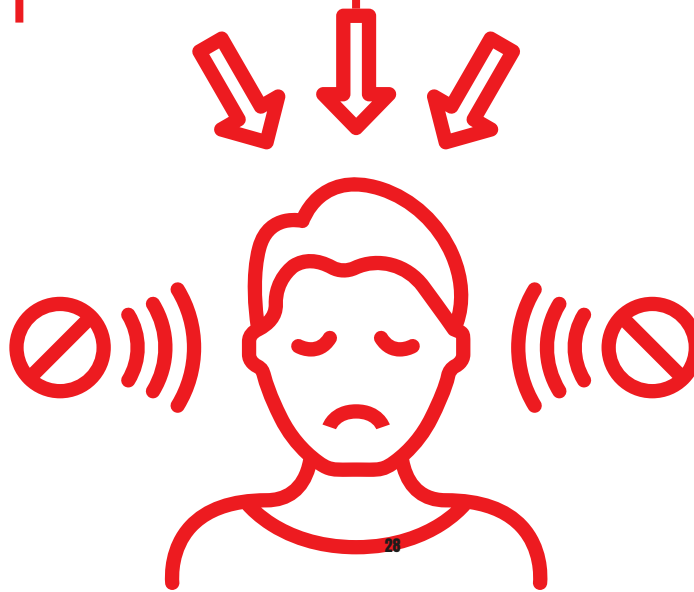
Utjecaj seksističkih poruka na djecu

Razvoj negativnih stavova o ženama i djevojčicama - žene kao manje sposobne, manje vrijedne i manje važne od muškaraca.

Jačanje rodni stereotipa koji ograničavaju mogućnosti žena i djevojčica.

Povećanje rizika od nasilja nad ženama, radi poruka da je nasilje nad ženama prihvatljivo ili da su žene same krive za nasilje koje trpe.

Ograničavanje mogućnosti žena i djevojčica, radi poruka da žene i djevojke nisu sposobne postići iste stvari kao muškarci, što dovodi do toga da se žene i djevojke ne potiču da slijede svoje snove ili da postignu svoj puni potencijal.

**ZAKONODAVNI
OKVIR I
MEHANIZMI
SPRJEČAVANJA
SEKSIZMA U
MEDIJIMA**

04

4.1.

Sloboda izražavanja i seksizam: Gdje je granica?

Sloboda izražavanja i prava na izražavanje predstavljaju temeljna ljudska prava koja osiguravaju slobodan protok informacija, razmjenu ideja i otvorenost javne rasprave. Ova sloboda omogućuje osobama izražavanje misli, ideja, uvjerenja i stavova bez straha od kažnjavanja ili cenzure. Ključna je u demokratskom društvu, potiče raznolikost mišljenja, slobodnu razmjenu informacija te nadzor vlasti. Međutim, ovo pravo nije bezuvjetno. U ovom poglavlju istražiti ćemo koncept slobode izražavanja, njegovu važnost u društvu te ograničenja koja se primjenjuju u skladu sa zakonima Republike Hrvatske i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Iako je sloboda izražavanja temeljno pravo, postoje ograničenja koja su nužna radi zaštite drugih važnih interesa društva. Prema članku 10. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, sloboda izražavanja može biti podvrgnuta formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama, ukoliko su ta ograničenja propisana zakonom i nužna u demokratskom društvu. Ograničenja uključuju zaštitu državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti, javnog reda i mira, sprječavanje nereda ili zločina, zaštitu zdravlja ili morala, zaštitu ugleda ili prava drugih, sprječavanje odavanja povjerljivih informacija te očuvanje autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.

Kada je riječ o medijskom izvještavanju, posebna pažnja mora se posvetiti suzbijanju seksizma i zaštiti prava osoba. Miješanje u pravo na slobodu medija može biti opravdano samo u svrhu zaštite prava na ugled, čast, dostojanstvo i privatni život određene osobe.

Potreba za poštivanjem slobode izražavanja i medijske slobode često se koristi kao argument za ograničavanje inicijativa i politika usmjerenih na rodnu ravnopravnost, no sloboda izražavanja i ravnopravnost spolova trebaju biti promatrani kao međusobno povezana prava.

Test razmjernosti, koji je utvrđen presudom ESLJP protiv Njemačke od 7. veljače 2012. koristi se za procjenu zakonitosti ograničenja slobode izražavanja u cilju zaštite drugih važnih interesa, uključujući zaštitu od seksizma. Kriteriji ovog testa uključuju sljedeće:

- Doprinos javnom interesu
- Stupanj popularnosti dotične osobe
- Predmet objave
- Prethodno ponašanje dotične osobe
- Način upletenosti spornih informacija
- Istinitost objavljenih informacija
- Oblik i posljedice objavljivanja
- Ozbiljnost sankcije koja se nameće nakladniku/mediju

Seksizam u medijima može imati štetne posljedice na društvo, a ograničenja slobode izražavanja trebaju osigurati da medijsko izvještavanje promiče rodnu ravnopravnost i poštuje prava svih osoba.

Unatoč ograničenjima, važno je osigurati da se informiranje javnosti i sloboda novinarstva ne kompromitiraju. Mediji trebaju biti educirani o važnosti odgovornog novinarstva koje promiče rodnu ravnopravnost i suzbija seksizam.

4.2.

Zakoni i propisi u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj, Zakon o ravnopravnosti spolova predstavlja glavni zakon koji se bavi pitanjima rodne ravnopravnosti i zabranjuje diskriminaciju temeljenu na spolu. Zakon propisuje obvezu medija da poštuju načelo ravnopravnosti spolova u svim aspektima svog djelovanja, uključujući izvještavanje, kreiranje sadržaja i zapošljavanje. Ovaj zakon ima za cilj osigurati da mediji ne promiču seksističke pristupe i da ne diskriminiraju na temelju spola.

Zakon o elektroničkim medijima i Zakon o medijima također igraju ključnu ulogu u reguliranju medijskog sektora i propisuju odgovornosti medija i oglašivača u vezi s objavljivanjem sadržaja. Prema ovim zakonima, mediji su dužni poštovati etičke standarde i ne smiju objavljivati diskriminatorne sadržaje, uključujući one koji potiču seksizam. Ovi zakoni služe kao mehanizam za sprječavanje širenja seksističkih sadržaja u medijima te promicanje inkluzivnog i ravnopravnog medijskog izvještavanja.

Prisutnost ovih zakona i propisa u Republici Hrvatskoj stvara pravni okvir koji osigurava da mediji odgovorno pristupaju izvještavanju i kreiranju sadržaja te da ne potiču diskriminaciju ili seksizam. Ovo je važno za promicanje rodne ravnopravnosti u medijskom sektoru i doprinosi stvaranju društva u kojem se poštuju prava svih osoba, bez obzira na njihov spol.

- Zakon o medijima („Narodne Novine“ broj 59/04., 84/11., 81/13., 114/22.)

Članak 3.

(3) Slobode medija dopušteno je ograničiti samo kada je i koliko je to nužno u demokratskom društvu radi interesa nacionalne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnoga reda i mira, sprječavanja nereda ili kažnjivih djela, zaštite zdravlja i morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti samo na način propisan zakonom.

(4) Zabranjeno je prenošenjem programskih sadržaja u medijima poticati ili veličati nacionalnu, rasnu, vjersku, spolnu ili drugu neravnopravnost ili neravnopravnost na temelju spolne orijentacije, kao i ideološke i državne tvorevine nastale na takvim osnovama, te izazivati nacionalno, rasno, vjersko, spolno ili drugo neprijateljstvo ili nesnošljivost, neprijateljstvo ili nesnošljivost na temelju spolne orijentacije, poticati nasilje i rat.

Članak 5.

(2) Poticat će se proizvodnja i objavljivanje programskih sadržaja koji se odnose na: ... – ostvarivanje ljudskih prava građana i uređivanje pravne i socijalne države, te promicanje razvoja svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca

Članak 16

(1) Mediji su dužni poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece, mladeži i obitelji bez obzira na spol i spolno opredjeljenje.

Članak 20

(6) Za sadržaj oglasnih poruka odgovoran je isključivo oglašivač. (8) Nije dopušteno oglašavanje u kojem se žene i muškarci prikazuju na uvredljiv ili ponižavajući način, s obzirom na spol ili spolno opredjeljenje.

Članak 59

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 13.270,00 do 132.720,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja: 4. obavi oglašavanje protivno odredbi članka 20. stavaka 1., 3., 4., 5., 7. i 8. ovoga Zakona,

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1320,00 do 13.270,00 eura.

(3) Ako prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počini fizička osoba obrtnik i trgovac pojedinac, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2650,00 do 13.270,00 eura.

- Zakon o elektroničkim medijima („Narodne Novine“ broj 111/21., 114/22.)

Članak 11.

Djelatnost objavljivanja audiovizualnog i radijskog programa te sadržaja elektroničkih publikacija od javnog su interesa kada se programi odnose na: ... – ostvarivanje ravnopravnosti muškaraca i žena ...

Članak 14.

(2) U audio i/ili audiovizualnim medijskim uslugama zabranjeno je poticati, pogodovati poticanju i širenju mržnje ili diskriminacije na osnovi rasne ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije te antisemitizma i ksenofobije, ideja fašističkih, nacističkih, komunističkih i drugih totalitarnih režima.

Članak 15.

U audiovizualnim i radijskim programima te sadržajima elektroničkih publikacija treba: ... – promicati međunarodno razumijevanje i osjećaj javnosti za pravdu, braniti demokratske slobode, služiti zaštiti okoliša, poticati ravnopravnost žena i muškaraca ...

Članak 21.

(4) Audiovizualne komercijalne komunikacije ne smiju: – dovoditi u pitanje poštovanje ljudskog dostojanstva – uključivati ili promicati bilo kakvu diskriminaciju na temelju rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnosti ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije

Članak 98.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 13.270,00 do 132.720,00 eura kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja: 8. objavi audiovizualnu komercijalnu komunikaciju koja uključuje ili promiče bilo kakvu diskriminaciju na temelju rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnosti ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije (članak 21. stavak 4. podstavak 2.) 45. objavi oglas u kojem se žene i muškarci prikazuju na uvredljiv ili ponižavajući način s obzirom na spol ili spolnu orijentaciju (članak 34. stavak 2.)

- Zakon o ravnopravnosti spolova („Narodne Novine“ 82/08, 69/17)

Članak 7.

(1) Izravna diskriminacija je svako postupanje uvjetovano spolom kojim se osoba stavlja ili je bila stavljena ili bi mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe u usporedivoj situaciji.

(2) Neizravna diskriminacija postoji kada neutralna pravna norma, kriteriji ili praksa stavljaju osobe jednoga spola u nepovoljniji položaj u odnosu na osobe suprotnog spola, osim ako je ta pravna norma, kriterij ili praksa objektivno opravdana legitimnim ciljem, a sredstva usmjerena postizanju tog cilja su primjerena i nužna.

Članak 8.

(1) Uznemiravanje i spolno uznemiravanje predstavljaju diskriminaciju u smislu ovoga Zakona.

(2) Uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje uvjetovano spolom osobe, koje ima za cilj ili koje stvarno predstavlja povredu osobnog dostojanstva i koje stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Članak 16.

(1) Mediji će kroz programske sadržaje, programske osnove, programska usmjerenja i samoregulacijske akte promicati razvoj svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca.

(2) Zabranjeno je javno prikazivanje i predstavljanje žena i muškaraca na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način, s obzirom na spol i spolnu orijentaciju.

Članak 18.

(1) Vlada Republike Hrvatske osniva uredbom Ured za ravnopravnost spolova (u daljnjem tekstu: Ured) kao stručnu službu za obavljanje poslova u vezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova.

(2) Ured obavlja stručne i druge poslove na način da: ... 10. prima predstavke stranaka o povredama odredbi ovoga Zakona i drugih propisa i prosljeđuje ih pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova i drugim nadležnim državnim tijelima, ...

Članak 19.

(1) Poslove neovisnog tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije u području ravnopravnosti spolova obavlja pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova.

(2) Pravobranitelj/ica za ravnopravnost spolova u okviru svoga rada: 1. zaprima prijave svih fizičkih i pravnih osoba vezane uz diskriminaciju u području ravnopravnosti spolova, 2. pruža pomoć fizičkim i pravnim osobama koje su podnijele pritužbu zbog spolne diskriminacije pri pokretanju sudskog postupka, 3. poduzima radnje ispitivanja pojedinačnih prijava do pokretanja sudskog spora, 4. uz pristanak stranaka provodi postupak mirenja uz mogućnost sklapanja izvan sudske nagodbe, 5. prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima spolne diskriminacije, 6. provodi neovisna istraživanja o diskriminaciji, objavljuje neovisna izvješća i razmjenjuje raspoložive informacije s odgovarajućim europskim tijelima.

Članak 22.

(2) Pravobranitelj/ica razmatra slučajeve kršenja načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili grupama pojedinaca koje su počinila tijela državne uprave, jedinice tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i druga tijela s javnim ovlastima, zaposleni u tim tijelima i druge pravne i fizičke osobe.

Članak 23.

(1) U obavljanju poslova iz svoga djelokruga pravobranitelj/ica je ovlašten/a upozoravati, predlagati i davati preporuke.

Članak 30.

(1) Svatko tko smatra da mu je na temelju diskriminacije iz članka 6. 7. i 8. ovoga Zakona povrijeđeno neko pravo može podnijeti tužbu redovnom sudu opće nadležnosti.

(2) U slučajevima diskriminacije iz članka 6., 7. i 8. ovoga Zakona osoba koja se smatra oštećenom može zahtijevati naknadu štete po propisima obveznog prava o odgovornosti za štetu.

(3) U slučajevima diskriminacije može se podnijeti i udružna tužba.

(4) Ako stranka u postupku tvrdi da je povrijeđeno njezino pravo na jednako postupanje dužna je iznijeti činjenice koje opravdavaju sumnju da je došlo do diskriminacijskog postupanja. U tom slučaju teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na protivnoj stranci.

- Zakon o suzbijanju diskriminacije („Narodne Novine“ broj 85/08., 112/12.)

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom osigurava zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, stvaraju se pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije.

Članak 2.

(1) Izravna diskriminacija je postupanje uvjetovano nekim od osnova iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona kojim se osoba stavlja ili je bila stavljena ili bi mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe u usporedivoj situaciji.

(2) Neizravna diskriminacija postoji kada naizgled neutralna odredba, kriterij ili praksa, stavlja ili bi mogla staviti osobe u nepovoljniji položaj po osnovi iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona, u odnosu na druge osobe u usporedivoj situaciji, osim ako se takva odredba, kriterij ili praksa mogu objektivno opravdati legitimnim ciljem, a sredstva za njihovo postizanje su primjerena i nužna.

Članak 3.

(1) Uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekim od osnova iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, a koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Članak 4.

(1) Poticanje na diskriminaciju smatrat će se diskriminacijom u smislu odredaba ovoga Zakona.

Članak 8.

Ovaj se Zakon primjenjuje na postupanje svih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima te na postupanje svih pravnih i fizičkih osoba, osobito u područjima: ... 7. javnog informiranja i medija, ...

Članak 17.

(1) Osoba koja tvrdi da je žrtva diskriminacije po odredbama ovoga Zakona ovlaštena je podnijeti tužbu i tražiti: 1. da se utvrdi da je tuženik povrijedio tužiteljevo pravo na jednako postupanje, odnosno da radnja koju je poduzeo ili propustio može neposredno dovesti do povrede prava na jednako postupanje (tužba za utvrđenje diskriminacije), 2. da se zabrani poduzimanje radnji kojima se krši ili može prekršiti tužiteljevo pravo na jednako postupanje, odnosno da se izvrše radnje kojima se uklanja diskriminacija ili njezine posljedice (tužba za zabranu ili otklanjanje diskriminacije), 3. da se naknadi imovinska i neimovinska šteta uzrokovana povredom prava zaštićenih ovim Zakonom (tužba za naknadu štete), 4. da se presuda kojom je utvrđena povreda prava na jednako postupanje na trošak tuženika objavi u medijima.

Članak 20.

Ako stranka u sudskom ili drugom postupku tvrdi da je povrijeđeno njezino pravo na jednako postupanje prema odredbama ovoga Zakona, dužna je učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije. U tom slučaju teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na protivnoj stranci.

• Kodeks časti hrvatskih novinara

13. Novinari u svom djelovanju poštuju, štite i promiču temeljna ljudska prava i slobode, a osobito načelo jednakosti svih građana. Posebna se odgovornost očekuje kad se izvještava ili komentira prava, potrebe, probleme i zahtjeve manjinskih društvenih skupina. Informaciju o rasi, boji kože, vjerskoj ili nacionalnoj pripadnosti, životnoj dobi, spolu, seksualnoj orijentaciji, rodnom izražavanju, bilo kojoj fizičkoj ili mentalnoj osobini ili bolesti, bračnom stanju, životnom stilu, društvenom položaju, imovinskom statusu ili razini obrazovanja novinar navodi samo ako je ona izrazito relevantna u kontekstu u kojem se iznosi. Nedopustivo je koristiti stereotipe, pejorativne izraze, ponižavajuće prikazivanje, kao i svaki drugi oblik izravnog ili neizravnog poticanja ili podržavanja diskriminacije.

14. Novinar treba štiti čovjekovu intimu od senzacionalističkog i svakog drugog neopravdanog otkrivanja u javnosti. Obvezan je poštovati svačije pravo na privatnost. Nedopustivo je bez njihovog dopuštenja snimati osobe u okruženju u kojem se opravdano očekuje privatnost. Narušavanje nečije privatnosti mimo njegove volje i znanja dopušteno je samo ako je opravdano iznimnim javnim interesom.

15. Posebna se pozornost, obazrivost i odgovornost zahtijeva pri izvještavanju o samoubojstvima, nesrećama, osobnim tragedijama, bolestima, smrtnim slučajevima i nasilnim djelima. Novinar treba izbjegavati intervjuiranje i prikazivanje osoba koje su izravno ili neizravno pogođene tim događajima, osim kada je riječ o iznimnom javnom interesu. U tom je slučaju novinar dužan voditi računa o časti, ugledu i dostojanstvu osoba o kojima izvještava.

4.3.

Europski pravni okvir za suzbijanje seksizma:

Cilj europskog pravnog okvira za suzbijanje seksizma je osigurati da mediji poštuju ravnopravnost spolova i izbjegavaju seksističko izvještavanje ili diskriminatorne prakse. Ovi pravni instrumenti pružaju okvir za zaštitu prava osoba i promicanje rodne ravnopravnosti na europskoj razini, stvarajući temelj za stvaranje inkluzivnih medijskih okruženja koja poštuju prava i dostojanstvo svih osoba, bez obzira na spol.

Zakonske odredbe Europske unije vezane uz seksizam u medijima uključuju:

- Povelju Europske unije o temeljnim pravima - Ova povelja sadrži odredbe koje jamče prava na ravnopravnost spolova i zaštitu od diskriminacije, uključujući seksizam. Povelja priznaje temeljna prava građana EU-a.
- Europsku konvenciju o ljudskim pravima - Ova konvencija, koja je dio pravnog okvira Vijeća Europe, također priznaje pravo na jednakost spolova i zabranjuje diskriminaciju temeljenu na spolu.
- Strategiju Europske unije za ravnopravnost spolova - EU razvija i provodi različite strategije za ravnopravnost spolova kako bi se promovirale politike i mjere za suzbijanje seksizma i osiguravanje jednakih prava za muškarce i žene.
- Direktivu 2004/113/EZ o uspostavi općeg okvira za borbu protiv diskriminacije na temelju spola na tržištu rada i na području prodaje roba i usluga.
- Direktivu 2012/29/EU o uspostavi okvira za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te o zaštiti žrtava.

Direktiva 2004/113/EZ i Direktiva 2012/29/EU sadrže niz mjera za promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena u medijima:

- * Zabrana diskriminacije na temelju spola u prodaji roba i usluga, uključujući usluge medija, što znači da mediji ne smiju diskriminirati muškarce i žene u pristupu svojim uslugama, kao što su oglašavanje, izvještavanje vijesti ili zabava.
- * Zabrana nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, uključujući nasilje u medijima, što znači da mediji ne smiju promovirati nasilje nad ženama ili prikazivati nasilje nad ženama na način koji je uvredljiv ili štetan za žene.
- * Zahtjev da mediji promoviraju pozitivne slike muškaraca i žena, što znači da mediji trebaju izbjegavati prikazivati stereotipne ili štetne slike muškaraca i žena te trebaju nastojati prikazati muškarce i žene na način koji je točan, pošten i ohrabrujući.

* Zahtjev da mediji poduzimaju mjere za osvještavanje o rodnoj ravnopravnosti, što znači da mediji trebaju izvještavati o pitanjima rodne ravnopravnosti i trebaju poticati raspravu o ovoj temi.

Osim ovih direktiva, Europska unija je donijela i niz drugih politika i mjera za borbu protiv seksizma u medijima, kao što su:

- Europska strategija za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020.-2025.
- Europska inicijativa za rodnu ravnopravnost.
- Europska mreža za rodnu ravnopravnost.

4.4.

Mehanizmi za prijavljivanje seksističkih sadržaja

U Hrvatskoj postoje različiti mehanizmi za prijavljivanje seksističkih sadržaja u medijima kako bi se osiguralo poštivanje rodne ravnopravnosti i smanjila diskriminacija. Važne institucije i tijela koja građankama i građanima omogućuju prijavljivanje seksizma su:

1. Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova je neovisno tijelo koje provodi Zakon o ravnopravnosti spolova. Pravobraniteljica može razmotriti pritužbe na diskriminaciju temeljem spola, bračnog ili obiteljskog statusa ili spolne orijentacije; može upozoriti, predložiti i dati preporuke tijelima državne uprave, jedinicama lokalne i područne samouprave i drugim tijelima s javnim ovlastima. Također, može podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu ako sazna za povredu odredbi Zakona o ravnopravnosti spolova s obilježjima kaznenog djela te može podnijeti prijedlog za pokretanje postupka ocjene ustavnosti zakona, odnosno ustavnosti i zakonitosti drugih propisa.

Prijave se podnose putem e-maila ravnopravnost@prs.hr ili putem [linka](#).

2. **Novinarsko vijeće časti** jedino je tijelo samoregulacije medijskog prostora u Hrvatskoj i djeluje u okviru Hrvatskog novinarskog društva. Vijeće utvrđuje postoji li kršenje Kodeksa časti hrvatskih novinara i općih pravila novinarske profesije. U slučaju kršenja, može izreći:

- a) u blažem slučaju - opomenu, kojom podsjeća na obaveze i dužnost pridržavanja etičkih i profesionalnih normi
- b) u težem slučaju – težu opomenu, kojom će upozoriti na ozbiljno kršenje etičke i profesionalne norme
- c) u najtežem slučaju, kada se povredama odredbi Kodeksa časti hrvatskih novinara teško kompromitira dostojanstvo profesije – odluku o isključenju iz HND-a.

Novinarsko vijeće časti može pokrenuti postupak protiv konkretnog novinarskog rada novinarke ili novinara ili druge osobe koja obavlja novinarski posao, a koja nije članica ili član HND-a. U tom slučaju ne donosi odluku o povredi Kodeksa i ne izriče sankciju, nego donosi mišljenje u kojem konstatira koja su etička i profesionalna načela povrijeđena u konkretnom slučaju.

Prijave se podnose putem [linka](#).

3. **Vijeće za elektroničke medije (VEM)** neovisno je regulatorno tijelo u području elektroničkih medija u Republici Hrvatskoj. Osnovne zadaće Vijeća obuhvaćaju: provođenje postupka davanja koncesije, donošenje odluka o oduzimanju koncesija i dopuštenja, davanje dopuštenja za obavljanje djelatnosti pružanja audio i/ili audiovizualnih medijskih usluga, izricanje opomena u slučaju nepoštivanja odredaba Zakona i podzakonskih akata i/ili podnošenje optužnih prijedloga, ..., namjenskog korištenja sredstava Fonda za pluralizam i raznovrsnost medija, razmatranje pritužba građanki i građana. Nepravilnosti, nezakonitosti ili pritužbe vezane za radijske ili televizijske programe, kao i elektroničke publikacije, mogu se prijaviti Vijeću.

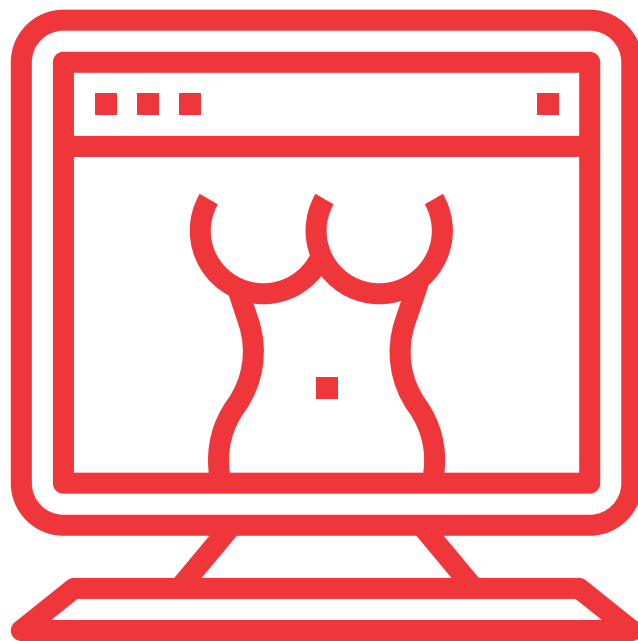
Prijave se podnose putem [linka](#).

Seksizam naš svagdašnji putem objava na društvenim mrežama educira građanke i građane o postojanju ovih mehanizama i potiče na prijavljivanje seksističkog sadržaja. Kroz podizanje svijesti o štetnosti seksizma u medijima, građanke i građani se potiču na aktivno sudjelovanje u promicanju rodne ravnopravnosti i odgovornog novinarstva. Prijavlivanje seksističkog sadržaja pomaže u stvaranju okoline u kojoj mediji odgovorno izvještavaju i poštuju prava svih članica i članova društva.

PRIMJERI SEKSIZMA IZ MEDIJA I OGLAŠIVAČKIH KAMPANJA

05

5.1.

Analiza stvarnih primjera seksističkih sadržaja

- Seksualna objektivizacija žena

Naslov: **SVE GORI / Ona je potpuno besramna, naguzila se u bazenu u minijaturnim gaćicama i zapalila mreže: "Da mi je biti taj fotograf"**

Opis: Radi se o vrlo jasnom i očitom primjeru seksualne objektivizacije žene u medijima. Sam naslov vrlo je eksplicitan u svojoj dehumanizaciji. Izraz "ona je potpuno besramna" sugerira da bi žena trebala osjećati sram zbog svog ponašanja ili odjeće, čime se negira njena autonomija i pravo na izbor. Koristeći izraz "ona" umjesto da koristi njezino ime, dodatno doprinosi objektivizaciji jer je identitet žene sveden samo na njezin izgled i ponašanje. Naslov koristi senzacionalistički pristup kako bi privukao pažnju, a to se često postiže na račun ženskog tijela i seksualnosti. Takav pristup promiče kulturu u kojoj su žene reducirane na svoje tijelo i seksualnost.

- Pogrdno ili trivijalizirajuće izvještavanje

Naslov: **PRIMJERENO ILI NE? Supruga Mile Kekina iznenadila odjevnom kombinacijom kakva se u Saboru ne viđa često!**

Opis: Naslov koristi izraz "supruga Mile Kekina" kako bi identificirao ženu isključivo u odnosu na njenog muža, a ne kao samostalnu osobu s vlastitim identitetom i dostignućima. Ovakvo označavanje žene prema njezinom bračnom statusu umanjuje njezinu osobnu važnost i svodi je na puki dodatak muškoj osobi. Izvještavanjem o izgledu, odnosno odjevnim predmetima saborskih zastupnica, miče se fokus s onog što su rekle, na to kako izgledaju, te ih se (seksualno) objektivizira. Kako se netko odijeva ne bi trebalo biti predmetom senzacionalističke pažnje, posebno ne kada se radi o političkom kontekstu. Umjesto da se politički angažman i postignuća žena ističu, naslov umanjuje važnost njenog prisustva u politici i fokusira se na njezin izgled.

- Stereotipne uloge

Naslov: **"Opet mi je poštar zvonio u 7 ujutro za paket od ove, uzet ću joj karticu..." (Tomislav R., 32) / "Dođi s njegovom karticom u Westgate, mi te nećemo odati. Brzo rješenje"**

Opis: Plakat promovira rodne stereotipe prikazujući žene kao neodgovorne i ovisne o partnerima za financije, dok se muškarci prikazuju kao vlasnici financijske moći i odlučivanja. Ovo perpetuira stereotipe o tradicionalnim rodnim ulogama i stvara prepreke za postizanje stvarne ravnopravnosti između muškaraca i žena. Poziv na "uzimanje kartice" od partnerice bez njezinog znanja ili pristanka predstavlja ponižavanje i kršenje njezine autonomije. To također promovira ekonomsko nasilje, koje je oblik kontrole nad financijama druge osobe i zlostavljanja. Plakat potiče i manipulaciju i neiskrenost, nudeći diskreciju i brzo rješenje za "problemsku" situaciju, što neizravno podržava neetičko ponašanje.

- Promocija rodni stereotipa u odnosu na žrtve rodno utemeljenog nasilja

Naslov: **SUSJEDI ZAPREPAŠTENI / Mladi policajac Đorđe ubio suprugu! 'Bio je dobar dečko': Vjenčali su se prije godinu dana, čini se da je to bila vrlo nesretna ljubav.**

Opis: Naslov koristi senzacionalistički pristup kako bi privukao pažnju. Upotreba riječi "zaprepašteni" sugerira šok i iznenađenje susjeda, što može dodatno povećati interes za čitanje članka. Međutim, senzacionalistički pristup može umanjiti ozbiljnost situacije i doprinijeti tome da se nasilje tretira kao neobičan događaj, umjesto da se naglasi njegova učestalost i ozbiljnost problema. Izraz "bio je dobar dečko" koji se koristi u karakterizaciji ubojice, umanjuje odgovornost počinitelja ili opravdava njegove postupke. Važno je ne opravdavati nasilje ili ga relativizirati, bez obzira na prijašnje ponašanje počinitelja. Opisivanje odnosa kao "vrlo nesretne ljubavi" može stvoriti dojam da je nasilje rezultat nesretnog ljubavnog odnosa. Važno je napomenuti da nasilje nije rezultat ljubavi, već je ono posljedica kontrole, moći i agresije. Novinarke i novinari moraju naučiti da, osim vidljivog fizičkog nasilja, postoje i psihičko, ekonomsko, i drugi oblici nasilja koji nisu jednako vidljivi, ali na isti način ostavljaju trajne i ozbiljne posljedice po žrtvu.

Identifikacija i prepoznavanje seksizma u različitim medijskim izvorima

5.2.

1. Seksualna objektivizacija žena

Medijsko izvještavanje koja prikazuje žene isključivo kao seksualne objekte, umanjujući njihovu kompleksnost i tretirajući ih samo kao predmete zadovoljstva ili užitka za muškarce ima sljedeće posljedice:

- Dehumanizacija: Seksualna objektivizacija žena rezultira dehumanizacijom, odnosno tretiranjem žena kao objekata bez osjećaja, misli i potreba..
- Ograničavanje mogućnosti: Prikazivanje žena kao seksualnih objekata ograničava njihove mogućnosti i utječe na percepciju njihove vrijednosti isključivo na temelju njihove seksualne privlačnosti, umjesto na temelju njihovih vještina, talenata ili sposobnosti.
- Poticanje nasilja prema ženama: Prikazivanje žena kao seksualnih objekata ohrabruje ideju da je prihvatljivo žene tretirati s manje poštovanja i integriteta.

Važno je razumjeti da seksualnost sama po sebi nije negativna, ali problem nastaje kada su žene reducirane samo na svoju seksualnost i to na pogrdan, trivijalizirajući i objektivizirajući način.

SEKSI BRAZILKA

Sjećate li se ljepotice čije su 'loptice' Nadalu bile zanimljivije od teniskih? Ovako danas izgleda

PAPARAZI JE OBOŽAVAJU / Zvijezda Big Brothera napravila show na pješčanoj plaži: Izvijala se, mazala kremicama, 'bacila selfie' i širila noge dok 'čita'

VESELI PRIZOR NA BAZENU

Salma Hayek istaknula bujni dekolte: 'Tebi kao da još rastu!'

SLATKE LJETNE MUKE: Toliko mladih i obnaženih djevojaka, a toliko malo vremena

ČIKA GRUDOLJUB / Pjevač usred nastupa navalio na grudi atraktivne crнке, uopće mu nije bilo mrsko okusiti ih 'drsko'

'Nabila' mu dojke ravno u glavu: Toliko su velike da Ronaldo nije ni trepnuo

Žena s ogromnim dojkama šetala bez grudnjaka, bradavice joj 'probile' haljinu...

Zovu je 'najseksi suprugom Srbije': Grudi joj strše kao kupole, pokazala ih je iz svih kuteva...

Emily Ratajkowski pokazala najveći dekolte ikad, sise su joj nakon poroda još ogromnije

2. Pogrdno ili trivijalizirajuće izvještavanje o izgledu, odijevanju i ponašanju žena, umjesto uravnotežene i informirane rasprave o njihovim stavovima i mišljenjima

Neki mediji umanjuju važnost mišljenja i stavova žena, fokusirajući se na površinske aspekte poput njihova izgleda, načina odijevanja ili ponašanja. Umjesto da se fokusira na njihove ideje, stavove, postignuća ili političke akcije, takvo izvještavanje tretira žene kao objekte svodeći njihovu važnost na vanjski izgled ili nebitne detalje.

Ovakva vrsta medijskog izvještavanja potiče površnost, seksizam i stereotipe te promovira vrijednosti temeljene na vanjskom izgledu, umjesto intelektualnih ili profesionalnih postignuća žena. To pogoduje promociji rodne neravnopravnosti, jer žene mogu biti manje ozbiljno shvaćene u profesionalnom kontekstu i dovedene u nepovoljan položaj, fokusirajući se na njihov izgled ili stil odijevanja umjesto na njihove kompetencije.

Umjesto pogrdnog i trivijalizirajućeg izvještavanja, mediji bi trebali promicati uravnotežene i informirane rasprave o stavovima, mišljenjima i postignućima žena. Trebali bi se fokusirati na njihovu stručnost, znanje i vještine, a ne na njihov izgled ili privatni život. Ovakav pristup utjecao bi na smanjenje seksizma, promicao raznolikost ideja i stavio naglasak na važne teme i probleme s kojima se društvo suočava.

PRIMJERENO ILI NE?

Supruga Mile Kekina iznenadila odjevnom kombinacijom kakva se u Saboru ne viđa često!

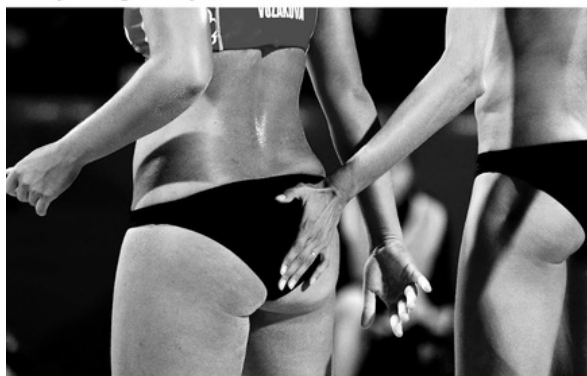
FOTO: VRUĆE IZDANJE NAJSEKSI ODBOJKAŠICE SVIJETA Atraktivna Talijanka fanove oduševila seksi fotografijama s plaže: 'Nitko ti nije ni blizu, ovakvu guzu tvoje kolegice mogu samo sanjati!'

FOTO: MODA IZ SABORSKIH KLUPA Tko kaže da su političarke dosadne? Naše zastupnice itekako imaju stila, evo kako su se danas odjenule za posao

KOMPLIMENTI FOTOGRAFU / Sud poslao u zatvor stomatologe koji su radi zarade čupali zdrave zube, javnost najviše nahvalila guzu policajke!

Jedan sport radi sjajnu stvar za hrvatski turizam: Više od 25 tisuća noćenja ove godine

Kruna ovogodišnje reprezentativne sezone dakako su nastupi ženske i muške seniorske reprezentacije na Europskim prvenstvima u Italiji i Bugarskoj.

Kolinda i Jelena Veljača na sastanak stigle s istim frizurama

Prezgodna pročelnica svojom je kratkom minicom opet ukrala prigodni show. I nije joj prvi put...

BIJELO ODIJELO I DEKOLTE SDP-ovka poznata i po aferi s fiktivnom prodajom zasjenila kolegice na aktualcu

Bijelo odijelo je savršeno naglasilo preplanulu put saborske zastupnice Opačak. Poprilično dubokom dekolteu za poslovni dress code, domišljato je doskočila crnim topićem.

Pametne i lijepe! Ovo su buduće liječnice na praksi u čakovečkoj Bolnici!

NJEZINA GOLF RUPA NAJFOTOGRAFIRANIJA JE OVE GODINE: Ona je jedna od najljepših sportašica svijeta i prezime vuče s ovih prostora

MODNO NATJECANJE POLITIČARKI U SABORU: U moru poslovnih odijela izdvojilo se jedno odvažno izdanje, no je li pretjerano?

Zar je moguće da predsjednica Kolinda ima BAŠ OVOLIKE GRUDI!? Odala se fotografijom s mora!

Pet ljepotica Hanžeka: Jedna od najljepših atletičarki, Sandrina suparnica, supruga igrača NFL-a

3. Izvještavanje i prikazivanje žena i muškaraca u stereotipnim ulogama unutar obitelji i zajednice

Perpetuiranje tradicionalnih rodni uloga u medijima uzrokuje različite posljedice:

Ograničavanje slobode i mogućnosti žena: Prikazivanje žena samo u tradicionalnim ulogama, poput domaćica, majki ili seksualnih objekata, stvara uvjerenje da je to jedina "prikladna" uloga za žene, što im otežava da se razvijaju profesionalno, ostvaruju svoje ciljeve ili preuzimaju vodeće uloge u društvu.

Poticanje rodne neravnopravnosti: Prikazivanje žena kao slabijih ili manje kompetentnih od muškaraca, kao i emocionalno nestabilnih, doprinosi njihovom lošijem tretmanu u različitim područjima, uključujući obrazovanje, zapošljavanje, politiku i druge, što stvara barijere za napredak i održava neravnotežu moći.

Utjecaj na samopoštovanje i mentalno zdravlje: Konstantno sugeriranje ženama kako trebaju izgledati i usredotočavanje samo na njihov izgled i tijelo rezultira osjećajem manje vrijednosti, nezadovoljstva tijelom, niskim samopoštovanjem i povećanom sklonosti prema poremećajima u prehrani.

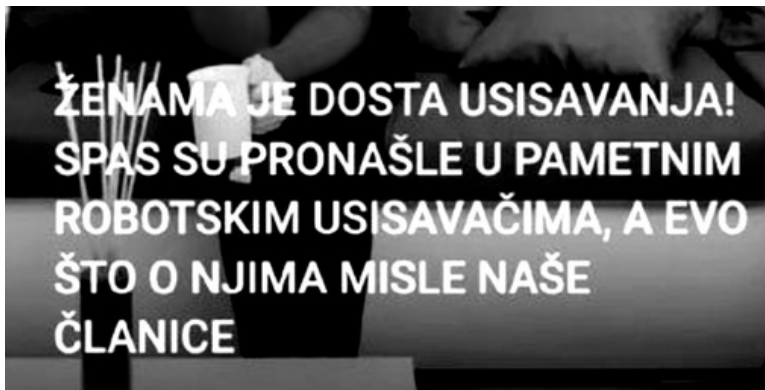
Normalizacija nasilja i diskriminacije: Prikazi žena kao objekata, pasivnih ili inferiornih doprinose nasilnom ponašanju, uključujući seksualno zlostavljanje i nasilje u partnerskim odnosima. Također, diskriminatorni prikazi žena pridonose održavanju stereotipa i predrasuda te stvaranju nepovoljnog okruženja za žene u društvu.

Izostanak raznolikosti i inkluzivnosti: Različiti identiteti i iskustva žena izostavljeni su ili marginalizirani, poput žena iz različitih etničkih skupina, seksualnih manjina, žena s invaliditetom i drugih. To stvara iskrivljenu sliku stvarnosti i otežava prikazivanje raznolikog i sveobuhvatnog društva.

“Meni je drago da su žene u studiju, one puno više pričaju. Mi smo operativniji, muškarci.”

Nakon što je doktorirala i dobila stipendiju - udaja

nogometne.novosti.24h Mogu li žene u muškom nogometu autoritetom parirati muškim sucima? 😊

Čovjek je čovjeku vuk. Ali žena je ženi čopor!

Psiholog o muškoj prevari: Muškarac neće ići od kuće u kojoj je žena napravila dobru atmosferu

‘Znam pouzdano da sponzoruše stoje u niskom startu, znaju njegovu cijenu bolje od Fabrizija Romana’

Biti mozak u obitelji ponekad je jako naporno, zar ne mame 😊?

Kuhanje i kućanski poslovi 🧑‍🍳, sudjelovanje u djetetovim domaćim zadaćama 🧑‍👦 i uživanje u zajedničkim trenucima s obitelji iziskuju puno energije ⚡, koje ponekad zna ponestati zbog brzog tempa života.

Pa što si glupačonda ostala s njim?

MOĆNA LJUBAV POMRČILA MU UM!
Mladahnog 'prijatelja' supruge zatekao u kući: Diže se optužnica zbog brutalnog napada

NEVIĐEN IZLJEV BIJESA

Iživljavao se na njoj, ona mu sve oprostila

VIŠESTRUKI UBODI

Strašna tragedija u Zaprešiću, svađa bračnog para invalida završila ubojstvom: 'Bili su divna obitelj...'

Kako neslužbeno doznajemo, supružnici su se u nedjelju navečer posvađali

NA MJESTU ZLOČINA

Policija uhitila supruga zbog ubojstva žene u Petrinji; Susjedi: 'Bili su jako mirna obitelj...'

Kako doznajemo, tijelo nesretne žene i dalje se nalazi u kući, a forenzičari trenutno vrše detaljan očevid

POZADINA TRAGEDIJE U ZAKINJIMA KOD UMAGA:
Zaljubljeni muškarac i žena popili ogromnu količinu alkohola, a onda je on nju ubio

Brinjanin u ljubavnom zanosu poslao simpatiji stotine SMS-poruka, a ona ga na kraju prijavila policiji

4. Reproduciranje i održavanje rodnih stereotipa u odnosu na žrtve rodno utemeljenog nasilja

Neodgovorno medijsko izvještavanje o rodno uvjetovanom nasilju izaziva ozbiljne posljedice. Mediji imaju ogroman utjecaj na naše stavove, uvjerenja i način na koji doživljavamo svijet. Nažalost, mnogi mediji su i dalje skloni senzacionalizmu i stereotipima kada izvještavaju o rodno uvjetovanom nasilju. Ovakvo neodgovorno izvještavanje ima ozbiljne posljedice za žene i djevojke, kao i na samu percepciju problema.

Prva posljedica je normalizacija nasilja što znači da društvo prihvaća nasilje kao neizbježan dio našeg svakodnevnog života.

Druga posljedica je sekundarna viktimizacija koja dodatno traumatizira žrtve i otežava im da progovore o svojim iskustvima. Takav odnos prema žrtvi obeshrabruje ju da prijavi nasilje, pogotovo zato jer ne želi postati meta pristranog ili senzacionalističkog izvještavanja.

Treća posljedica je perpetuiranje stereotipa. Mediji često koriste stereotipe o žrtvama i počiniteljima nasilja, stvarajući lažne predodžbe o tome tko su žrtve i tko su nasilnici. Ovo ograničava našu percepciju problema i sprječava nas da sagledamo širu sliku rodno uvjetovanog nasilja.

5. Prikriveni seksizam - suptilni oblici diskriminacije temeljene na spolu koji se često teško prepoznaju i mogu biti zamaskirani kao bezopasni.

HEP Energija koja pokreće Hrvatsku/iza utičnice ⚡ | Promo spot

ŽIVOT // 'OBITELJ'

Ona je sve to! Iva je prva dama hrvatske reprezentacije i jedina žena s neograničenim pristupom svlačionici Vatrenih. Objavila je fotografije slavlja, preplavile su internet

Sutkinje vidjele hrvatske rukometaše i otrčale u svlačionicu te se odmah presvukle

6. Izvještavanje o djeci - novinarska odgovornost kod izvještavanja o djeci, posebno o seksualnom nasilju, izuzetno je važna kako bi se zaštitila privatnost, sigurnost i dobrobit djeteta.

- **Seksualizacija djevojčica** u izvještavanju doprinosi normalizaciji seksualizacije djece, povećanju rizika od seksualnog iskorištavanja, niskom samopouzdanju, negativnoj slici tijela i ograničenju punog razvoja djevojčica. Etičko novinarstvo treba biti usmjereno na zaštitu prava djece i promicanje ravnopravnosti, izbjegavajući seksualizaciju, senzacionalizam i iskrivljavanje stvarnosti.

- **Izvještavanje o silovanjima djece** ili bilo kojem obliku (seksualnog) nasilja mora se temeljiti na etičnom i odgovornom novinarstvu. Takvi zločini zahtijevaju iznimno pažljivo izvještavanje kako bi se poštovala privatnost žrtve, spriječilo dodatno traumatiziranje i osiguralo pravilno informiranje javnosti. Mediji moraju izbjegavati senzacionalizam, šokantne naslove i detalje zločina.

- **Važno je koristiti precizan i jasan jezik** koji odražava težinu i ozbiljnost zločina. Korištenje izraza poput "seks" ili "odnos" umanjuje ozbiljnost i posljedice silovanja. Umjesto toga, treba koristiti riječi koje jasno opisuju što se dogodilo, kao što su "silovanje" ili "seksualno nasilje".

- **Identitet žrtve** (seksualnog) nasilja ne smije se otkriti u medijima, osim ako to nije izričito odobreno od strane žrtve ili njezine obitelji. Objavljivanje informacija koje bi mogle dovesti do identifikacije djeteta, poput imena, slika, škole, doma, neetično je.

- **Mediji trebaju temeljiti svoje izvještaje na provjerenim izvorima** i biti oprezni da ne šire neosnovane glasine ili neistine.

- **Izvještavanje treba pružati relevantne informacije** o problemu, s naglaskom na prevenciji, podršci žrtvama i procesuiranju počinitelja. Važno je izbjegavati stereotipe ili insinuiranje krivnje žrtve te promicati razumijevanje i suosjećanje.

- **Mediji trebaju surađivati sa stručnim osobama i organizacijama** kako bi osigurali točne i informirane izvještaje.

UBIO DJEVOJČICU NEVENU I IZBO JOJ MAJKU! U kući strave živi petero mališana, skrivali su se pod krevetom dok je mahnitao nožem: 'Dolazio im je svaki dan, pili su kavu'

UŽAS U SELU NEDALEKO KOPRIVNICE TRAJAO JE MJESECIMA

Mirni poljoprivrednik djevojčici (12) plaćao seksualne usluge! Ona sve snimala...

Mladić (20) tri puta imao seks s djevojčicom (14), prijati mu 12 godina zatvora: 'Podmitila je brata da ne kaže tati'

Brat otete i nestale djevojčice odlučio je potvrditi najgore moguće vijesti - njegova sestra je bila maloljetna ljubavnica u Vatikanu 😊

POREMEĆENI UM

HOROR U BEOGRADU

Uhitili monstruma iz Srbije, kćer držao kao robinju. Majka curice ga brani: 'Fenomenalan je otac'

Regija

UBIO DJEVOJČICU NEVENU I IZBO JOJ MAJKU! U kući strave živi petero mališana, skrivali su se pod krevetom dok je mahnitao nožem: 'Dolazio im je svaki dan, pili su kavu'

Magazin

'ČESTO SAM PLAKALA I POVRAĆALA'

Sude mu da je silovao maloljetnice, odvjetnik 'rešetao' djevojku: 'Osjećate li se silovano?'

Htio se 'posladiti' mladom podravskom Romkinjom, na kraju jedva izvukao živu glavu

Prepoznavanje seksizma u različitim medijskim izvorima može biti važan korak u razvijanju svijesti o rodnoj ravnopravnosti i borbi protiv diskriminacije. Seksizam se može manifestirati na različite načine u medijima, uključujući tiskane časopise, televiziju, film, glazbu, internetske stranice i društvene medije.

Savjeti za identifikaciju i prepoznavanje seksističkog sadržaja:

1. Razumijevanje seksizma: Seksizam je oblik diskriminacije temeljen na spolu i može se manifestirati kroz stereotipne uloge, podcjenjivanje, marginalizaciju ili ponižavanje osoba na temelju njihovog spola.

2. Analiziranje jezika: Obratite pozornost na riječi i izraze koji se koriste u medijskom sadržaju. Ako primijetite generalizirajuće izjave o muškarcima ili ženama koje se temelje na njihovom spolu, vjerojatno se radi o seksizmu.

3. Promatranje uloga i stereotipa: Proučite kakve uloge i osobine su dodijeljene muškim i ženskim likovima. Ako primijetite konstantno ponavljanje stereotipnih uloga, poput muškarca kao snažnog lidera i žene kao nježne pratilje, to može biti znak seksističkog prikaza.

4. Praćenje neravnoteže moći: Obratite pozornost na način na koji se prikazuju muškarci i žene u medijskom sadržaju u kontekstu moći i autoriteta. Ako primijetite da je jedan spol često predstavljen kao superiorniji ili dominantniji od drugog, to može biti znak seksizma.

5. Uočavanje objektivizacije i seksualizacije: Pripazite na seksualizaciju žena bez ikakve svrhe u priči ili na način koji objektivizira žene. Ovo je najčešća vrsta seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji.

6. Identifikacija govora mržnje: Svjesno i pažljivo pratite bilo kakav govor mržnje, s posebnim fokusom na uvredljive izraze, prijetnje, širenje mržnje ili poticanje nasilja prema ženama.

7. Kontekst i intencija: Razmislite o kontekstu i namjeri medijskog sadržaja. Ponekad se seksistički sadržaj može pojaviti u komičnom kontekstu, ali to ne opravdava njegovu prisutnost ili utjecaj.

8. Pitanje ravnoteže: Promislite o tome kako su muškarci i žene predstavljeni u cjelokupnom medijskom portfelju. Ako primijetite neravnotežu u prikazu spolova, to može ukazivati na seksizam.

9. "Obezglavljene" žene: Primjetite prikaz žena bez glave, uz seksualizirani prikaz njihovih dijelova tijela, koji su "izrezani" da budu u fokusu. Dekapitacija žena u medijskom prikazu svodi žene samo na njihove tjelesne aspekte, namijenjene privlačenju muških pogleda.

Važno je napomenuti da prepoznavanje seksizma zahtijeva osviještenost i pažnju. U nekim slučajevima, seksizam može biti suptilan, ali svakako vrijedan prepoznavanja i ispravljanja kako bismo stvorile/i medijske sadržaje koji potiču rodnu ravnopravnost i poštivanje svih osoba. Prijavljivanje seksističkih sadržaja institucijama koje se bave rodnom ravnopravnošću i nadzorom medija također je korak prema sprječavanju širenja seksizma u medijskom prostoru.

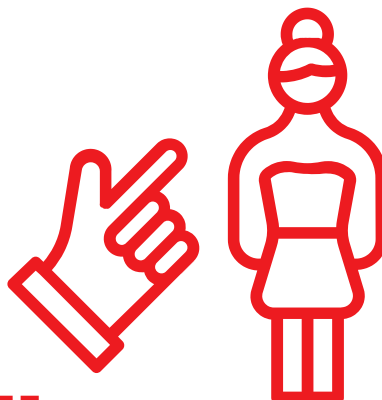
Identifikacija seksizma u medijima ključan je korak prema njegovom suzbijanju. Kada se prepozna seksistički sadržaj, mediji, novinarke i novinari imaju priliku revidirati svoj pristup i odgovornost prema izvještavanju. Slijedeći smjernice za inkluzivno izvještavanje i promičući rodno osviješten pristup, mediji mogu doprinijeti stvaranju društva koje poštuje prava svih njegovih članica i članova i promiče rodnu ravnopravnost.

PROBLEMATIČNA TERMINOLOGIJA U MEDIJIMA

06

6.1.

Jezik i izrazi koji promiču seksističke stereotipe

U medijskom izvještavanju često se koriste izrazi koji perpetuiraju seksističke stereotipe i promiču rodnu neravnopravnost:

1. **"Ženski poslovi" i "muški poslovi"**: Nazivanje određenih poslova ili zanimanja "ženskim", sugerira da su takvi poslovi manje važni ili manje zahtjevni od "muških". Također, ovi izrazi sugeriraju da postoje poslovi prikladni samo za žene ili samo za muškarce, što podržava tradicionalne rodne uloge i ograničava izbor karijere.
2. **"Jaka žena"**: Ovaj izraz često se koristi za žene koje se ističu u profesionalnoj ili političkoj areni, što sugerira da je "jačina" osobina koja nije očekivana od žena, te se time implicira inferiornost drugih žena.
3. **"Seksi" ili "izazovno" odjevena**: Ovakvi izrazi često se koriste u opisivanju izgleda žena, što ih reducira na njihovu seksualnost i izgled, umjesto da se prepoznaju njihovi profesionalni ili osobni doprinosi.
4. **"Karijera ili obitelj"**: Ovaj izraz sugerira da je majčinstvo jedina važna uloga žene u društvu, dok muškarce rijetko opisuju prema njihovom roditeljskom statusu u istoj mjeri.
5. **"Emotivna žena" i "racionalni muškarac"**: Ovakvi izrazi perpetuiraju stereotip da su žene previše emocionalne i iracionalne, dok se muškarcima pripisuje hladan i racionalan pristup, što može dovesti do diskriminacije žena u profesionalnom okruženju.
6. **"Prava dama"**: Ovaj izraz sugerira da postoje određeni društveni standardi ponašanja i izgleda koje žene moraju slijediti kako bi bile "pristojne", dok se takvi standardi ne primjenjuju jednako na muškarce.
7. **"Ženska vozačica"**: Kada se na ovaj način posebno ističe spol osobe, implicira se da su žene lošije vozačice od muškaraca, što je neosnovan stereotip.

Koristeći ovakvu terminologiju, mediji doprinose održavanju seksističkih stereotipa i društvenih normi koje ograničavaju životne mogućnosti i izbore osoba na temelju njihovog spola. Promicanje inkluzivnog i rodno osvještenog jezika u medijskom izvještavanju ključno je za suzbijanje seksizma i stvaranje društva u kojem se cijene različite perspektive i doprinosi svih njegovih članica i članova, neovisno o njihovom spolu. Neke od inkluzivnih formulacija koje mediji mogu koristiti za pravedno izvještavanje su:

1. **"Poslovi u određenim sektorima"**: Umjesto "ženski poslovi" i "muški poslovi", koristite neutralan izraz koji ne implicira da su određeni poslovi rezervirani za određeni spol.

2. **"Uspješne osobe"**: Umjesto "jaka žena", koristite izraz "uspješne osobe" kako bi se istaknuo profesionalni uspjeh bez spolnih predrasuda.

3. **"Profesionalno odjevena"**: Umjesto korištenja "seksi" ili "izazovno odjevena", koristite izraz "profesionalno odjevena" kako biste se usredotočili na odjeću koja odgovara radnom okruženju, a ne na seksualnost. Ili još bolje, ne izvještavajte o odjeći žena, ako ona nije relevantna za članak.

4. **"Balansiranje karijere i obitelji"**: Umjesto stvaranja dileme između "karijere ili obitelji", koristite izraz "balansiranje karijere i obitelji" kako biste naglasili važnost ravnoteže između profesionalnog i privatnog života za sve osobe.

5. **"Emocionalna inteligencija"**: Koristite ovaj izraz umjesto "emotivna žena" i "racionalni muškarac" kako bi se prepoznala i cijenila sposobnost svih ljudi za razumijevanje i izražavanje emocija.

6. **"Osoba s visokim moralnim vrijednostima"**: Umjesto "prava dama", koristite ovaj izraz kako biste opisale/i osobu koja pokazuje visoke moralne vrijednosti i uljudnost.

7. **"Incident u prometu"** umjesto promocije stereotipa o ženama kao lošim vozačicama, fokus stavite na činjenice i događaj u prometu, a ne na spol osobe koja vozi. Izvještavanje na ovaj način pomaže u izbjegavanju naglašavanja spola u situacijama gdje to nije relevantno i doprinosi inkluzivnijem i ravnopravnijem pristupu u medijima.

Korištenjem ovih alternativnih formulacija, mediji mogu pridonijeti stvaranju inkluzivnog i ravnopravnog izvještavanja, te izbjeći perpetuiranje seksističkih stereotipa.

6.2. Smjernice za alternativne formulacije inkluzivnog izvještavanja

Prateći ove smjernice, mediji mogu smanjiti prisutnost seksističkih stereotipa te podržati dostizanje rodne ravnopravnosti:

1. Promjena jezičnih stereotipa i uklanjanje pristranih termina iz medija može pridonijeti stvaranju inkluzivnog i ravnopravnog medijskog prostora.

2. Korištenje rodno neutralnog jezika u izvještavanju može stvoriti medijski prostor koji uključuje sve ljude i promovira ravnopravnost.

3. Izbjegavanje seksističkih izraza u medijima pomaže u osiguravanju pravednog tretmana svih osoba u medijskim sadržajima.

4. Inkluzivno izvještavanje podržava rodnu ravnopravnost i promovira poštovanje, raznolikost i različitost.

5. Korištenjem jezika koji cijeni sposobnosti i doprinose osoba, mediji mogu postati pozitivna snaga u promicanju rodne ravnopravnosti i smanjenju seksizma.

6. Inkluzivno izvještavanje u medijima prepoznaje važnost izbjegavanja seksističkih stereotipa i osnaživanje svih osoba da se osjećaju prihvaćeno i cijenjeno.

7. Neutralan i jezik pun poštovanja u medijima osigurava da svatko, bez obzira na spol, dobije pravedan i točan prikaz u vijestima i drugim medijskim sadržajima.

8. Uklanjanje diskriminatornih izraza iz medijskih sadržaja može potaknuti kulturu ravnopravnosti i uvažavanja.

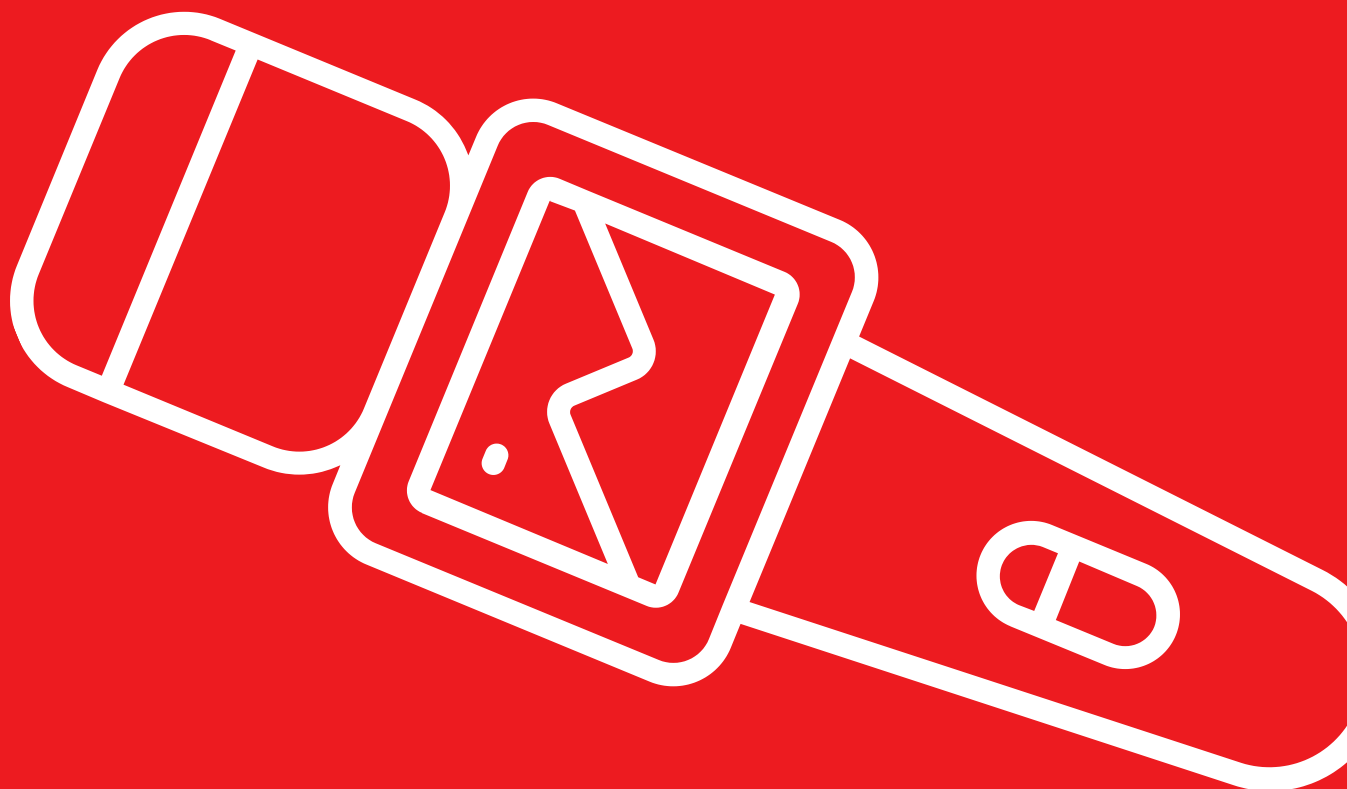
Ključno je koristiti neutralan i inkluzivan jezik koji ne perpetuira rodne stereotipe i seksizam te omogućuje ravnopravno predstavljanje svih osoba u medijima. Dodatno, inkluzivno izvještavanje uključuje promicanje različitih perspektiva i iskustava te izbjegavanje generaliziranja. To može uključivati:

1. Korištenje neutralnih izraza: Umjesto izraza "muškarci" i "žene", koristite neutralne termine kao što su "osobe" ili "ljudi". Na taj način se obuhvaća raznolikost spolova i identiteta.

2. Raznolikost izvora i sugovornica ili sugovornika: Osigurajte da vaši medijski sadržaji uključuju različite sugovornice ili sugovornike i izvore, bez obzira na njihov spol, kako bi se osigurala raznolika perspektiva.

3. Izbjegavanje stereotipa u opisivanju osoba: Nemojte koristiti stereotipe u opisivanju osoba, kao što je "ljepši spol" i "plače kao curica", jer takvi izrazi potiču rodne predrasude i mogu biti uvredljivi.

4. Osiguranje pravednog izvještavanja o događajima: Na ravnopravan način izvještavajte o događajima u kojima sudjeluju žene i muškarci, npr. osigurajte da su u izvještavanju na ravnopravan način zastupljena ženska i muška sportska natjecanja.

KAKO NE IZVJEŠTAVATI SEKSISTIČKI

07

7.1. Smjernice za novinarke, novinare, urednice i urednike za izbjegavanje seksizma

Mediji imaju važnu ulogu u osiguravanju rodno osjetljivog medijskog izvještavanja slobodnog od seksizma. Evo nekoliko smjernica kako ne izvještavati seksistički:

1. Izbjegavajte seksualizaciju: Nemojte istaknuti izgled, tijelo ili seksualnost osoba kad to nije relevantno za priču. Fokusirajte se na njihove postignuća i profesionalne vještine.
2. Koristite inkluzivan jezik: Upotrebljavajte neutralne izraze koji uključuju sve spolove, umjesto izraza koji podržavaju tradicionalne rodne uloge.
3. Rasporedite zastupljenost: Osigurajte da žene i muškarci imaju jednaku zastupljenost u medijskom izvještavanju, posebno kad je riječ o profesionalnim i političkim temama.
4. Istražujte dublje: Pri izvještavanju o temama kao što su nasilje nad ženama ili rodna ravnopravnost, istražite dublje kako biste dobili cjelovitu sliku problema i izbjegli stereotipe.
5. Razgovarajte s različitim izvorima: Osigurajte da vaši izvori budu rodno raznoliki, kako biste dobili različite perspektive i iskustva.
6. Promičite rodno osjetljive priče: Istražite i izvještavajte o pitanjima koja su relevantna za rodnu ravnopravnost i promicanje jednakih prava za sve.
7. Pripremite se za izvještavanje: Prije nego što počnete s izvještavanjem, educirajte se o pitanjima rodne ravnopravnosti kako biste bile/i osviještene/i o mogućim seksističkim predrasudama i izbjegle/i ih u svom radu.
8. Aktivno slušajte: Kada razgovarate s osobama aktivno slušajte njihove perspektive i iskustva, budite osjetljive/i na moguće seksističke nijanse u njihovim izjavama.
9. Razvijajte senzibilitet prema temi kako biste osigurale/i da vaše izvještavanje ne održava postojeće rodne neravnopravnosti i stereotipe.
10. Budite kritični prema vlastitom radu: Redovito provjeravajte svoje izvještaje kako biste identificirale/i bilo kakve seksističke ili diskriminatorne elemente. Ispravite ih ako su potrebne promjene.
11. Osigurajte raznolikost u redakciji: Osigurajte da vaša redakcija bude rodno raznolika kako bi se različite perspektive i iskustva uključile u medijsko izvještavanje.

7.2. Razvijanje odgovornog novinarskog pristupa

Odgovorani novinarski pristup ključan je za izbjegavanje seksizma i promicanje inkluzivnog medijskog izvještavanja. Neki od koraka za razvijanje odgovornog pristupa su:

1. Edukacija i osvještavanje: Ulaganje u edukaciju o rodnoj ravnopravnosti, seksizmu i stereotipima može pomoći u osvješćivanju o njihovom utjecaju na medijsko izvještavanje.

2. Uspostavljanje smjernica: Razvijte smjernice za izvještavanje koje promiču rodno osjetljiv pristup i jasno definiraju što je neprihvatljivo u medijskom izvještavanju. One pomažu da novinarke, novinari, urednice i urednici razumiju što se od njih očekuje u vezi s rodnom ravnopravnošću i kako primijeniti inkluzivne pristupe u svom radu. Pisana pravila ili smjernice osiguravaju kontinuitet u dosegnutoj razini inkluzivnosti i odgovornog novinarskog izvještavanja u redakciji.

3. Redovita evaluacija: Redovito procjenjujte medijske sadržaje kako biste identificirale/i i ispravile/i bilo kakve seksističke obrasce ili stereotipe.

4. Suradnja s organizacijama civilnog društva: Uključite organizacije koje se bave rodnom ravnopravnošću u izvještavanje o tim temama kako biste dobile/i relevantne perspektive i stekle/i kvalitetniji uvid u specifične izazove i perspektive vezane za rodnu ravnopravnost, što omogućuje bolje informiranje javnosti o ovim pitanjima.

5. Poticanje kritičkog razmišljanja: Potičite novinarke, novinare, urednice i urednike da kritički razmišljaju o vlastitim predrasudama i kako to može utjecati na njihovo izvještavanje.

6. Promicanje etičkih standarda: Osigurajte da novinarke, novinari, urednice i urednici poštuju etičke standarde u izvještavanju, uključujući poštivanje privatnosti i dostojanstva osoba koje su predmet izvještavanja.

7. Odgovornost za kršenje standarda: Mediji trebaju preuzeti odgovornost za kršenje etičkih standarda i relevantnih zakona, te primjenjivati adekvatne sankcije kad god je to potrebno.

Napredak u suzbijanju seksizma u medijima zahtijeva angažman svih sudionika i sudionika u novinarskom procesu kako bi se osiguralo uravnoteženo, pošteno i inkluzivno izvještavanje za sve. Uz podršku redakcija i OCD-ova, mediji mogu postati agenti promjena u suzbijanju seksizma u medijima kroz kvalitetno i odgovorno novinarstvo.

**PREPORUKE VIJEĆA
EUROPE ZA
SPRJEČAVANJE
SEKSIZMA U
MEDIJIMA**

08

Preporuke Vijeća Europe za sprječavanje seksizma u medijima temelje se na dubokom razumijevanju važnosti suzbijanja seksizma i promoviranju rodne ravnopravnosti u medijskom okruženju. Evo nekoliko ključnih činjenica o ovim preporukama:

1. Glavni cilj preporuka je promicanje rodne ravnopravnosti i sprječavanje seksizma u medijskim sadržajima i izvještavanju.

2. Preporuke se primjenjuju na sve medijske platforme, uključujući tisak, televiziju, radio, internet i društvene medije.

3. Preporuke jasno definiraju seksizam kao svaki oblik diskriminacije, uvrede, degradacije ili stereotipiziranja na temelju spola.

4. Preporuke potiču medije na korištenje inkluzivnog i rodno osviještenog jezika kako bi se izbjegli seksistički stereotipi i pristrano izvještavanje.

5. Preporuke naglašavaju važnost zaštite osoba koje su žrtve seksizma u medijskom okruženju te promicanje njihovog dostojanstva i integriteta.

6. Preporuke potiču medijske organizacije da osiguraju adekvatnu edukaciju novinarki i novinara o rodnoj ravnopravnosti i sprječavanju seksizma.

7. Preporuke prepoznaju važnost suradnje medija s organizacijama civilnog društva koje se bave pitanjima rodne ravnopravnosti.

8. Preporuke naglašavaju važnost transparentnosti i odgovornosti medijskih organizacija u implementaciji mjera za sprječavanje seksizma.

9. Preporuke prepoznaju važnost provedbe istraživanja i praćenja seksizma u medijima kako bi se bolje razumjele postojeće prakse i potaknule potrebne promjene.

10. Preporuke potiču medije na kritičko procjenjivanje vlastitih sadržaja i praksi radi stvaranja inkluzivnog i rodno osviještenog medijskog okruženja.

Ove preporuke Vijeća Europe predstavljaju važan korak prema stvaranju medijskog prostora koji podržava rodnu ravnopravnost i suzbija seksizam.

**SPRJEČAVANJE I
SUZBIJANJE
SEKSIZMA U
OGLAŠIVAČKOJ
INDUSTRIJI**

09

Oglašivačka industrija ima moćan utjecaj na naše društvo. Kroz različite medijske platforme, oglašivači oblikuju naše stavove, želje i ponašanja. Međutim, oglašivači nerijetko zloupotrebljavaju tu moć, posebno u vezi sa seksizmom. Seksizam u oglašivačkim kampanjama može negativno utjecati na živote žena i djevojaka, doprinoseći stereotipima, neravnopravnosti i smanjenju njihove samosvijesti. U ovom poglavlju istražiti ćemo neke od ključnih koraka koje oglašivačka industrija može poduzeti kako bi spriječila i suzbila seksizam.

Seksizam u reklamama može se manifestirati na različite načine i varira ovisno o društvenim normama i vrijednostima u određenom kontekstu. Najčešći oblici seksizma u reklamama su:

- 1. Seksualna objektivizacija:** Ovaj oblik seksizma uključuje prikazivanje ženskih tijela kao objekata za privlačenje “muških pogleda”. Često se koriste neprikladne i seksualno eksplicitne slike žena kako bi se privukla pažnja publike i povećala prodaja proizvoda ili usluge.
- 2. Stereotipne rodne uloge:** Reklame često promoviraju tradicionalne rodne uloge, prikazujući žene u ulogama kućanica, majki i osoba koje se brinu o obitelji, dok muškarce često prikazuju kao snažne, dominantne i poslovno uspješne. Ovo perpetuira rodnu neravnopravnost i doprinosi reprodukciji patrijarhalnih normi.
- 3. Seksualno uznemiravanje:** Neke reklame koriste seksualnost ili sugestivne elemente kako bi privukle pažnju publike, često bez obzira na kontekst ili vrstu proizvoda, što je uvredljivo i potiče seksualno uznemiravanje.
- 4. Korištenje golotinje:** Prikazivanje golišavih tijela, često bez ikakvog razloga osim da se privuče pažnja, čest je oblik seksizma u reklamama.
- 5. Omalovažavanje intelekta žena:** Ponekad se žene u reklamama prikazuju kao manje inteligentne, naivne ili nesposobne, što promovira stereotipe o slabosti žena.
- 6. Manipuliranje emocijama:** Neke reklame koriste emocionalnu manipulaciju, posebno koristeći stereotipne prikaze majčinstva, kako bi potaknule kupce da kupuju proizvode.
- 7. Ograničavanje slobode izbora:** Reklame koje se bave proizvodima za žene često se fokusiraju na određene aspekte njihovog izgleda i ponašanja, postavljajući norme koje ih ograničavaju u izboru i samoodređenju.
- 8. Upotreba uvredljivih izjava ili humora:** Neki oglasi koriste seksističke šale ili izjave koje mogu vrijeđati žene i promovirati negativne stavove prema njima.

Seksizam u reklamama nije samo štetan za žene, već i za cijelo društvo jer doprinosi održavanju i produbljanju rodne neravnopravnosti i podržavanju stereotipa. Prvi i najvažniji korak ka sprječavanju seksizma u oglašivačkoj industriji jest stvaranje svijesti o ovom problemu. Oglašivače, marketinške agencije, radnice i radnike u ovom sektoru trebala edukirati o važnosti rodne ravnopravnosti, problemima sa seksizmom i utjecaju koji kampanje mogu imati na ciljnu publiku.

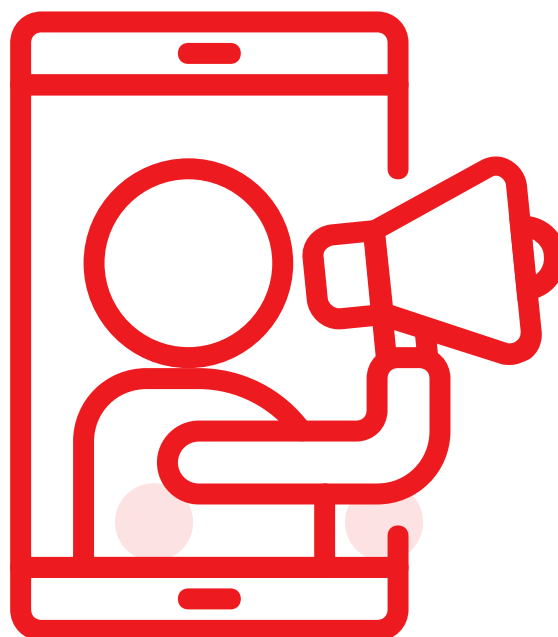
Formuliranje smjernica i kodeksa ponašanja ključno je za postavljanje standarda u industriji. Ove smjernice bi trebale jasno definirati što se smatra seksističkim oglašavanjem i zabraniti upotrebu takvih pristupa u kampanjama. Pritom bi trebalo obratiti pažnju na korist od uključivanja različitih glasova i perspektiva, kao i izbjegavanje stereotipa i uvredljivih prikaza.

Oglašivači moraju osvijestiti koliko je važno da u svojim kampanjama promoviraju raznolikost i inkluzivnost. To uključuje prikazivanje ljudi različitih spolova, rasa, etničkih grupa, seksualnih orijentacija i sposobnosti na jednak način i bez stereotipizacije. Kreativni timovi trebaju biti raznovrsni i sačinjeni od osoba s različitim iskustvima kako bi se zajamčile perspektive svih skupina prilikom osmišljavanja kampanja.

Da bi se osiguralo poštivanje smjernica rodne ravnopravnosti u praksi, važno je redovito pratiti i analizirati oglašivačke kampanje. Ovo uključuje promatranje reakcija publike i prikupljanje povratnih informacija o kampanjama. Ako se utvrdi da je neka kampanja seksistička ili da ima negativne učinke, potrebno je poduzeti korektivne mjere i preispitati pristup oglašavanju.

Oglašivačka industrija može uspostaviti partnerstva s organizacijama koje se aktivno bore protiv seksizma i promoviraju rodnu ravnopravnost. Ove suradnje mogu omogućiti razmjenu znanja, resursa i perspektiva, kao i podršku u osmišljavanju kampanja koje pozitivno doprinose društvu.

Seksizam u oglašivačkoj industriji nije samo etički problem, već i problem koji ima stvaran utjecaj na društvo. Uspostavljanje pravednog i inkluzivnog oglašavanja zahtijeva zajednički napor od svih aktera u industriji.

ZAKLJUČAK

10

10.1.

Potreba za kontinuiranim naporima u suzbijanju seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji

Seksizam u medijima i oglašivačkoj industriji predstavlja ozbiljan problem koji ima negativne posljedice na društvo i pojedine osobe. Iako su postignuti neki napreci u prepoznavanju i suzbijanju seksizma, potreba za kontinuiranim naporima i dalje je iznimno važna. Seksizam nije ograničen na pojedine zemlje ili regije, već je globalni problem koji zahtijeva sustavno suočavanje i promišljeno djelovanje.

Mediji i oglašivači imaju snažan utjecaj na oblikovanje društvenih stavova i uvjerenja, što dodatno naglašava važnost ispravnog oglašavanja, izvještavanja i sprječavanja seksističkih sadržaja. Seksizam u medijima i oglašivačkoj industriji perpetuira rodne stereotipe, doprinosi rodnoj neravnopravnosti i utječe na kvalitetu života žena i muškaraca.

Svatko može pomoći u stvaranju društva koje je slobodno od seksizma:

- ✓ Budite svjesne/i seksizma u medijima i reklamama. Obratite pozornost na sadržaj koji konzumirate i tražite znakove seksizma. Seksizam može biti prisutan u svim vrstama medija, uključujući televiziju, filmove, glazbu, oglašavanje i društvene medije.
- ✓ Prijavljujte seksizam. Ako vidite seksistički sadržaj, prijavite ga nadležnima ili pišite redakciji. To može pomoći u podizanju svijesti o problemu seksizma u medijima i oglašivačkoj industriji i može dovesti do promjene.
- ✓ Podržite medije koji ne prenose seksističke poruke. Pročitajte članke i gledajte emisije koje promoviraju rodnu ravnopravnost i koje izbjegavaju seksizam.
- ✓ Educirajte druge o seksizmu. Razgovarajte s prijateljicama i prijateljima, obitelji, kolegicama i kolegama o problemu seksizma u medijima i reklamama. To će pomoći u podizanju svijesti o problemu i može potaknuti druge da se uključe u borbu protiv seksizma.
- ✓ Pratite Seksizam naš svagdašnji na [Instagramu](#) i [Facebooku](#).

Svatko od nas može učiniti razliku. Zajedno možemo stvoriti društvo koje je slobodno od seksizma.

10.2. Poziv na akciju i promicanje rodne ravnopravnosti u medijskom sektoru i oglašivačkoj industriji

Da bi se učinkovito suzbio seksizam u medijima i oglašivačkoj industriji, potrebna je suradnja svih dionika u medijskom sektoru, uključujući novinarke, novinare, urednice, urednike, medijske kuće, vlasnice vlasnike medija, regulatorna tijela i organizacije koje se bave rodnom ravnopravnošću. Također, oglašivačke agencije, kreatorice i kreatori kampanja, marketinške stručnjakinje i stručnjaci te brandovi moraju prepoznati svoju odgovornost u promicanju pozitivnih i inkluzivnih prikaza žena. Ključno je da se medijska i oglašivačka industrija usmjeri prema stvaranju inkluzivnog i osviještenog medijskog i oglašivačkog prostora, koji poštuje prava i dostojanstvo svih osoba, koje ne diskriminira i ne utječe negativno na društvo.

Regulatorna tijela trebaju osigurati provedbu postojećih zakona i propisa koji zabranjuju seksizam u medijima te izricati sankcije za kršenje tih pravila. Uz to, važno je promicati razmjenu najboljih praksi i edukaciju oglašivača i medija o rodnoj ravnopravnosti i rodno osjetljivom novinarstvu.

Organizacije civilnog društva koje se bave rodnom ravnopravnošću imaju ključnu ulogu u podizanju svijesti o štetnosti seksizma u medijima i poticanju javne rasprave o ovom pitanju. Kroz suradnju s medijima, mogu im pružiti informacije i resurse kako bi bolje razumjeli rodne aspekte raznih tema.

U oglašivačkoj industriji također postoji potreba za suzbijanjem seksizma i promicanjem rodne ravnopravnosti. Oglasi imaju snažan utjecaj na oblikovanje društvenih normi i vrijednosti te mogu reproducirati stereotipe i rodne uloge.

Pored toga, građanke i građani također igraju važnu ulogu u borbi protiv seksizma u medijima. Kritičko praćenje medijskih sadržaja, prijavljivanje seksističkih primjera i izražavanje javnog nezadovoljstva mogu potaknuti medijske kuće da preispitaju svoj pristup i ulože više truda u stvaranju inkluzivnog i rodno osviještenog medijskog prostora.

Potreba za kontinuiranim naporima u suzbijanju seksizma u medijima je neupitna. Samo kroz zajedničku akciju i promicanje rodne ravnopravnosti u medijskom sektoru možemo postići značajan napredak u stvaranju društva koje poštuje i slavi raznolikost, te osigurati da mediji igraju pozitivnu ulogu u promicanju rodne ravnopravnosti.

Svi mediji imaju odgovornost promicati rodnu ravnopravnost i suzbiti seksizam u svojem izvještavanju. To zahtijeva osviještenost o predrasudama i stereotipima, kontinuirano educiranje o rodnoj ravnopravnosti i etičkim standardima, te spremnost da se promijeni postojeći pristup izvještavanju.

Važno je naglasiti da promicanje rodne ravnopravnosti u medijskom sektoru ne znači samo izbjegavanje seksizma i stereotipa, već i aktivno promoviranje priča koje istražuju i razotkrivaju pitanja vezana za rodnu neravnopravnost. Novinarke, novinari, urednice i urednici mogu pružiti prostor za glasove žena i marginaliziranih skupina te istražiti probleme s kojima se suočavaju, kao što su nasilje nad ženama, rodni jaz u plaćama, nedostatak žena u politici i poslovanju te druga važna pitanja.

Kroz inkluzivno izvještavanje, mediji mogu pridonijeti osvještavanju javnosti o važnosti rodne ravnopravnosti i potaknuti društvene promjene. Pričama o uspjesima žena, inovativnim inicijativama i borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja, mediji mogu poslužiti kao katalizator za pozitivne promjene u društvu.

Također, važno je da medijske kuće razviju politike raznolikosti i uključivosti kako bi osigurale da unutar svojih redakcija promiču različite perspektive i iskustva. Osiguravanje da žene i manjinske skupine budu zastupljene na odgovarajući način u novinarskim timovima i na odgovornim pozicijama ključno je za stvaranje inkluzivnog medijskog prostora.

U konačnici, razvoj odgovornog novinarskog pristupa, kao i oglašavanja, koji se temelje na rodno osviještenom izvještavanju i oglašavanju nije samo pitanje etike, već i ključni korak prema stvaranju društva koje priznaje i poštuje ravnopravnost svih njegovih članica i članova.

IZVORI

<https://www.instagram.com/seksizamnassvagdasnji>

<https://www.facebook.com/seksizamnassvagdasnji>

<https://rm.coe.int/brochure-sexism/16809fba84>

<https://human-rights-channel.coe.int/stop-sexism-hr.html>

<https://rm.coe.int/prems-064620-gbr-2573-gender-equality-in-media/16809f0342>

<https://prs.hr/> <https://www.hnd.hr/>

<https://www.aem.hr/>

<https://www.prs.hr/cms/post/980>

**Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske (2019):
Medijski kodeks - vodič za senzibilizirano izvještavanje o nasilju prema
ženama i femicidu**

Preporuka CM/Rec (2019)1: Sprječavanje i borba protiv seksizma

Bojanić, Zrinka (2023): Seksizam i zakonodavstvo

Svi
ive ni

ta. Aps
tine ol

SABORU. Pazite u čemu je ova
a sjednicu. Svi su je promatrali.

na
d
tivne

Zgodna policajka
osiguravala događ

**Ovo se čekalo! Konačno
objavljene sve seksi foto
ukradsne sportašice**

Prezgodna pročelnica
svojom je kratkom
minicom opet ukrala
prigodni show. I nije

joj prvi put...

ISBN: 978-953-48455-1-6

pravi muškarci
TRUCU
TILIE'LA